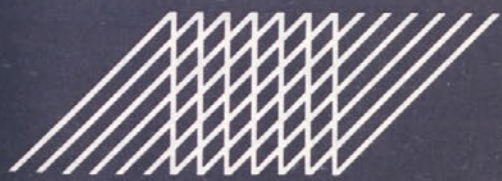
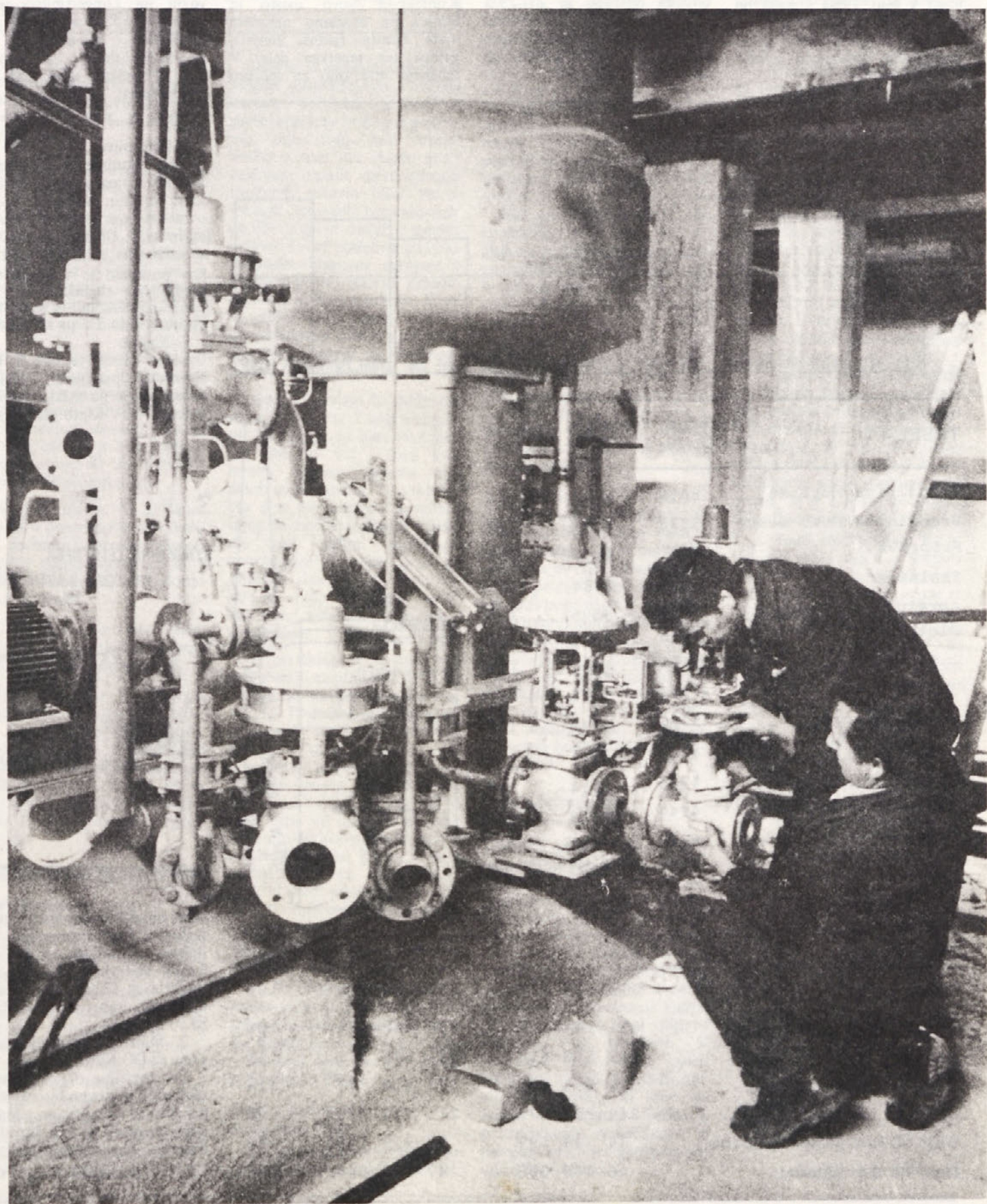

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠT. 3 - leto IX. - MAREC 1981

Poslovanje DO NOVOTEKS v letu 1980

1. Število zaposlenih: poprečno je bilo v letu 1980 v DO Novoteks zaposlenih 2414 delavcev, kar je za 4 odstotke manj, kot je predvideval plan in za 3% več kot v letu 1979.

2. Proizvodnja: kljub težavam, ki smo jih imeli v letu 1980 s preskrbo surovin, so obrati, oziroma temeljne organizacije, svoje proizvodne obveznosti izpolnile.

3. Prodaja: v letu 1980 smo prodali 3.405.172 m tkanin in pletenin ter 1.197.402 konfekcijskih izdelkov. Zaradi spremenjenih pogojev na področju zunanje-trgovinske menjave smo morali povečati prodajo na tuje tržišče. Tako je TOZD Tkanina izvozila 804.136 m ali 23% celotne prodaje in TOZD Konfekcija Novo mesto, Vinica in Trebinje 583.062 izdelkov ali 48% celotne prodaje.

4. Uvoz in izvoz: DO Novoteks je velik uvoznik surovin. Največji del uvoženih surovin potrebuje TOZD Tkanina in Predilnica Metlika. Za njuno normalno proizvodnjo uvažamo volno, sintetiko in nekatere vrste preje, barve in kemikalije ter rezervne dele. Za Konfekcijo Novo mesto in Vinica pa uvažamo nekatere vrste tkanin (jeans, žamet), pribor ter rezervne dele. V lanskem letu smo za celotno

delovno organizacijo uvozili za 179.731.838 dinarjev reprodukcijskega materiala in za 4.410.241 din opreme. Izvolili smo za 106.314.277 dinarjev tkanin in za 53.697.958 din konfekcijskih izdelkov. Od skupne vrednosti izvoza, ki znaša 160.012.235 din, smo izvozili na konvertibilno področje za 135.015.223 din na klirinško področje za 24.997.012 din.

5. Poprečni neto OD na zaposlenega:

TABELA 1

6. Boleznine:

V skupnem seštevku delovnega časa za leto 1980 je delež boleznin znašal 11,9% in za 3% manjši v primerjavi z letom 1979. Glede na leto 1979 se je število bolniških izostankov povečalo le v novomeški predilnici, tkalnici in TO konfekciji Trebinje, v vseh ostalih obratih in TO pa zmanjšalo.

7. Nadure:

v letu 1980 je bilo v DO Novoteks opravljenih 125.192 nadur, kar je na enaki ravni kot v letu 1979. Kljub stabilizacij-

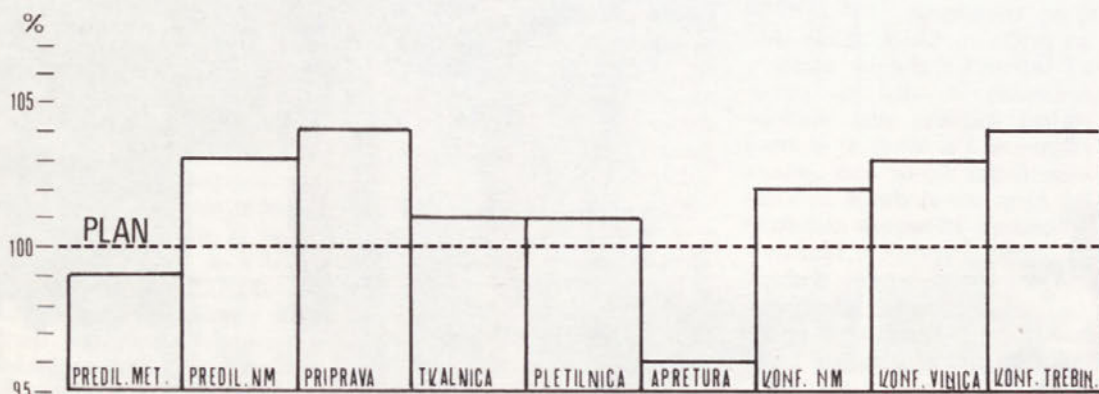

TABELA 1

Poprečje : Poprečje
I-XII 79 I-XII 80 Indeks
80/79

Predilnica Metlika	5310	6651	125
Predilnica Novo mesto	5536	7077	128
Priprava	4877	6409	131
Tkavnica	5462	7034	129
Apretura	4944	6595	133
Pletilnica	5565	7361	132
Vodstvo Tkanine	7740	8709	113
IVS	7024	9021	128
Skupaj Tkanina	5386	6977	129
Konfekcija Novo mesto	4765	6222	130
Konfekcija Vinica	4535	5914	130
Konfekcija Trebinje	4740	5638	119
Trgovina	6378	8077	127
DSSS	6984	8871	127
Skupaj DO Novoteks	5440	6706	123

STRUKTURA CELOTNEGA
PRIHODKA V LETU 1980

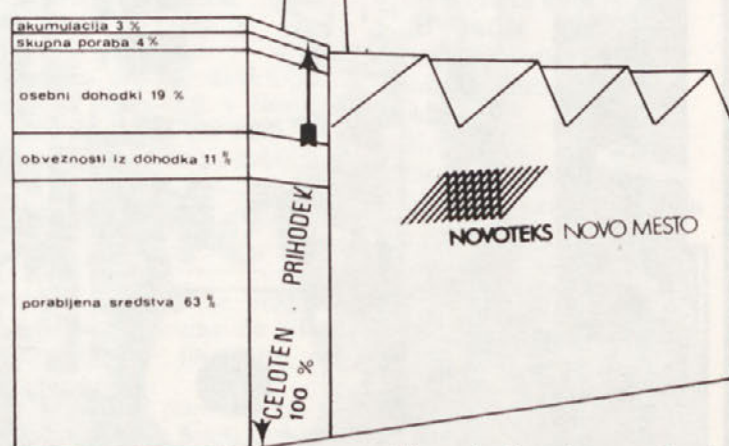

TABELA 2

Plan 1980 Izvrš. 1980 Indeks

Celotni prihodek	1 313 504 717	1 397 250 285	106
Porabljena sredstva	851 144 100	872 408 024	102
Dohodek	462 360 617	524 842 261	113
Čisti dohodek	330 433 808	377 250 777	114
Del ČD za osebne doh.	249 224 621	271 733 179	109
Del ČD za skup. porabo	34 749 099	57 919 755	166
Del ČD za akumul.	46 460 088	47 597 840	102

skim prizadovanjem nam število nadur ni uspelo zmanjšati. Če delimo opravljene nadure z letnim seštevkom delovnih ur na delavca (2200 ur), vidimo, da je bilo nadur skozi vse leto za 56 delavcev.

2. Finančni rezultati poslovanja za DO Novoteks:

v se temeljne organizacije so zaključile poslovno leto 1980 s pozitivnim rezultatom. Planirani rezultati so bili v celoti doseženi, kar prikazuje tabela 2.

(Nadaljevanje na 3. str.)

Z vsemi napori moramo zagotoviti nemoteno proizvodnjo v vseh temeljnih organizacijah

Delavski svet delovne organizacije je na razširjeni seji 5. 2. 1981 razpravljala o problemih poslovanja v letu 1980, katerih odraz je razviden v zaključnem računu.

Več pozornosti je bilo posvečeno tako trenutnim gospodarskim težavam, ki bodo spremljale poslovanje v letošnjem letu.

V uvodnih razmišljanjih je bilo povedano sledeče:

V TO boste razpravljali o zaključnem računu, ugotavljali boste rezultate in jih primerjali z rezultati iz prejšnjih let, z rezultati sorodnih organizacij in tudi z rezultati drugih organizacij v novomeški občini.

Mislím, da moramo delavcem povedati na najbolj enostaven način kaj smo ustvarili, kaj smo od tega sami porabili in kaj smo z družbenimi sredstvi, vaterá uporabljamo in z njimi upravljamo, prispevali za dobrobit širše družbene skupnosti.

Ni moj namen, da bi danes govoril o posameznih številkah, pač pa želim opozoriti na nekaj pogojev gospodarjenja, ki so v skladu s stabilizacijskimi ukrepi na vseh ravneh.

Ti pogoji so bili delno občutni že v preteklem letu, še bolj pa jih bomo čutili letos.

Ko govorimo o pogojih gospodarjenja, moramo razdeliti problematiko na dva dela. Prvi del se nanaša na vsemogoče predpise, na katere nimamo bistvenega vpliva, drugi del pa se nanaša na pogoje gospodarjenja v naših temeljnih organizacijah.

(Nadaljevanje z 2. str.)

Postavka del ČD z a skupno porabo vsebuje razporejena sredstva za topli obrok, regres za letni dopust, za stanovanjsko gradnjo in sredstva za druge namene skupne porabe (za gradnjo nove menze, odpravnine, nagrade in drugo). Postavka del ČD za akumulacijo pa vsebuje sredstva poslovnega in rezervnega sklada.

Za boljše razumevanje števil naj služi še naslednja skica:
TEODORA KOVAČIČ

Najprej o zunanjih vplivih na pogoje gospodarjenja. Odkrito moram priznati, da smo v preteklem letu imeli pri poslovnih odločitvah tudi srečo. Srečo v tem, da nismo imeli zastojev zaradi pomanjkanja uvoženih surovin tako v mnogih delovnih organizacijah po Sloveniji in drugih predelih države. To so posledice izredno neugodne blagovne menjave s tujino v prvem polletju preteklega leta. ZIS in republiški IS so se morali zato zateči k sicer nepopularnim administrativnim ukrepom. Ukrepi so omejevali uvoz in pospeševali izvoz.

Režimi, ki urejajo to področje so se v tem letu 5 krat menjali, ob tem pa je na naše razmere, ker imamo več uvoza kot izvoza, bistveno vplivala tudi devalvacija dinarja. V septembru smo bili prisiljeni povečati izvoz še za 2,9 milijarde starih din nad našimi planskimi obveznostmi in tako smo si pridobili pravico do uvoza, ki nas je rešil, da nismo imeli bistvenih težav z uvoženimi surovinami.

V preteklem letu smo kot DO izvozili za približno 13 mld. uvozili pa za približno 18 mlj st. din. Posledice odločitev, da se mora iz Jugoslavije več izvažati, smo občutili pri doseganju izvoznih cen. Že tako je znano, da so cene tekstilnim izdelkom na tujih trgih nižje od naših in da nam delajo hudo konkurenco države daljnega vzhoda, ko pa so tuji partnerji zvedeli, da moramo izvažati, tudi niso mogli doseči znatno višjih cen. Od tega pa je odvisen dohodek, ki e pri nas niž i; od tistih organizacij, ki nič ali pa zelo malo izvažajo.

Da nismo imeli izpadov proizvodnje so pripomogle tudi zaloge surovin v začetku leta. Na koncu oziroma ob prehodu v letošnje leto pa teh zalog praktično ni bilo.

Nepravilnosti na deviznem trgu

Drugi sklop problemov, ki so se pojavili v preteklem letu je

ta, da smo morali tudi stroške za nekatere materiale iz jugoslovanske proizvodnje delno pokrivati z deviznimi sredstvi. To je bil pogoj, da so dobavitelji sklepali z nami pogodbe. Takih odlivov je bilo več kot dogovorov z našimi kupci o deviznem pokrivanju stroškov za naše blago. Trgovske organizacije so pritiskale za investicijska vlaganja. Ko se nismo mogli takim pozivom odzvati se je zgodilo tudi, da je promet s takimi organizacijami upadel.

Ker smo večji uvozniki kot izvozniki, smo po čl. 68 Zakona o deviznem poslovanju za manjkajoči del pristopili tudi k združevanju deviznih sredstev. Če smo hoteli devizna sredstva združevati od tistih organizacij ki so imele višek deviz, smo morali plačati 30 – 37% več kot je uraden tečaj. Vse to je imelo resnično velik vpliv na doseganje dohodka in pri takih razmerah osebno menim, da je dosežen rezultat kar zadovoljiv.

Gospodarjenje v TO naše DO pa ni vedno zadovoljivo. So področja, kjer lahko sami s svojim znanjem in delom veliko naredimo in tako prispevamo k nižjim proizvodnim stroškom, kar tudi pomeni večji dohodek. V tako hudi konkurenčni borbi na domačem in tujih trgih je izredno pomemben ugled firme. Ugled pa smo si že pri marsikateri firmi zapravili s tem, da smo tudi v letu 1980 bili nesolidni pri dobavah. Kronična bolezen Novoteksa je zakasnitev.

Izobraževanje na delovnem mestu

Veliko manj bi bilo napak v proizvodnji, če bi vse delavce, predvsem pa tiste, ki prihajajo na novo, izobraževali po tistem sistemu, ki je že nekoč bil veljaven. Zelo pomembna bi bila ponovna uvedba internih kvalifikacij. Za izobraževanje oziroma spoznavanje novih tehnologij za strokovne kadre, pa bi moralo skrbeti društvo inženirjev in tehnikov. V letošnjem letu bomo začeli določene naloge opravljati preko računalnika, ki smo ga kupili v ta namen. Težko si predstavljamo rentabilnost te naložbe brez dobrega znanja pri uporabi podatkov.

Če bi na kakršen koli način nudili ljudem več znanja, se ni bi dogajalo n. pr. tole:

– nič koliko partij v barvarni ponavljamo zaradi neustrezne barve. Take mešanice sprejemo in preja ostane v skladišču preje.

– v zadnjih mesecih prejšnjega leta smo bili vsi nervozni, delavci pa tudi nezadovoljni, ker smo morali proizvodnjo tkanine reševati z nadurami in nedeljskim delom v izšivalnici in še iz skupnih služb so nekatere tovarišice priskočile na pomoč. Vzrok je bila slaba kvaliteta surovih tkanin kot posledica slabe preje. Imamo pa službe kontrole kvalitete na nivoju DO in v TO. Po zelo dolgem času se je napaka delno opraviila in to še le takrat, ko je bilo v tkalnici in v izšivalnici polno blaga.

– Ugotavljamo, da je nekaj konfliktnih situacij v preteklem letu nastalo tudi zaradi slabega informiranja ali zlobnega dezinformiranja in to ne preko našega glasila ali novic, pač pa v direktnem stiku. Osebno sem opazil, da se z ljudmi ne znamo ali pa nočemo pogovarjati.

– Imeli smo primere, ko so posamezniki ali skupina zagrozili, da ne bodo delali itd.

Primerov je mnogo in vse to ima gotovo posreden ali pa neposreden vpliv na doseganja dohodka, od katerega smo mi vsi skupaj nagrajani in od česar je odvisen naš in družbeni standard.

Bodo sedanji ukrepi in resolucije dovolj?

V prvih mesecih letošnjega leta se v Jugoslaviji in tudi v naši republici kažejo nekateri negativni pokazatelji:

– proizvodnja je pod lanskoletnim nivojem in teži k upadanju,

– izvoz je manjši, tako na konvertibilno, kot na klirinško področje,

– ponovno občutimo pritisk na uvoz

– močna je rast cen

– trgajo se repro verige in nikakor ne morejo zaživeti dohodkovni odnosi

– oživljajo se težnje po centralizaciji nekaterih funkcij na zveznem nivoju.

Normalno je, da ob takih pojavih reagira zvezni IS skupaj

(Nadaljevanje na 4. str.)

(Nadaljevanje s 3. str.)

z republiški IS ob vsaj podpora družbenopolitičnih organizacij. Reakcija je v ukrepih, ki bodo sledili, hkrati pa se poziva vse delovne organizacije, da vsaka po svojih močeh prispeva k odpravi prej navedenih negativnih teženj v letošnjem letu.

Prvi dogovor med republikami je že znan. Velja od 23. februarja dalje in se glasi:

— v Jugoslaviji je plačilno sredstvo samo dinar ni ni mogoče plačevati domače proizvode z devizami in to še visoko iznad uradnega tečaja, — ni mogoče vlagati investicijska sredstva pod pritiskom, da se za to dobijo ali devizna sredstva ali zagotovi plasman proizvodov,

— nemogoče je sprejemati ali dajati razne avanse, ki pomenijo predčasni odliv deviz ali dinarjev.

Za vse kriterije je predviden kazenski in politični pregon. Enako velja tudi za tiste DO in odgovorne osebe, ki so v januarju letos neupravičeno dvignile cene.

Kako pa je na podlagi prej omenjenih ugotovitev v naši DO?

— Analiza proizvodnje gibanj v TO kaže na določeno stabilnost.

— Izvoz je za celo leto planiran večji od lanskoletnega.

Odvisen je od posameznih sezon in zato ni enakomerno porazdeljen po mesecih.

Plan prilivov kaže, da sta januar in februar mnogo nižja kot so naslednji meseci, najmočnejši meseci pa so september, oktober, november in december. Skupaj predvidevamo po planu 22 mlj. st. din prilivov.

Enako kot povsod, je tudi pri nas večji pritisk na uvoz oziroma na vse vrste deviznih odlivov.

— Za metersko blago v januarju nismo dvignili cen, saj smo jih korigirali že v jeseni, ko smo šli v prodajo z novo kolekcijo. Odstotek povečanja je v skladu z družbenimi dogovori in je bil dosežen po starem postopku, ko so bile cene tekstilnih proizvodov v zvezni pristojnosti. Znano pa je, da so od 1. 1. 1981 cene tekstilnih proizvodov v republiški pristojnosti in da še ni v popolnosti zažvela republiška skupnost za cene, niti ne celoten mehanizem, ki je za odobranje oziroma evidentiranje cen potreben. Za vse cene pa velja, da morajo biti od sedaj naprej sprejete na zborih delavcev.

— Ugotovitev, da so pretrgane repro verige in da dohodkovni odnosi niso zažveljeli, velja tudi za našo DO. Tu so mišljeni dohodkovni odnosi navzven, ker smo to znotraj DO le delno rešili. Vsi pa sami veste, da imamo že znotraj DO veliko težav.

Tudi sami moramo ukrepati

Na podlagi vsega tega predlagamo, da DS DO sprejme program ukrepov, ki bi jih morale TO preko samoupravnih organov sprejeti:

— napraviti je treba analizo l ansko leto sprejetih stabilizacijskih programov po TO in SS. Na podlagi ugotovitev moramo sprejeti stabilizacijske programe tudi za leto 1981, ki naj bi vsebovali odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

— Zmanjšati je treba porabo vseh vrst — v našem primeru gre za sklad skupne porabe in investicijsko porabo. Preveriti moramo katere investicijske naložbe se dajo preložiti v naslednje leto. Isto velja za večja investicijska vzdrževanja.

— Na področju cen je treba takoj izdelati vse akte, ki jih predpisuje zakon.

Z metodologijo, ki jo je izdelala skupnost za cene, je treba utemeljiti vsako povišanje

cen in jih dati v potrditev zborom delavcev.

— Takoj moramo izdelati plan varčevanja z vsemi vrstami energije in surovin ter pomožnega materiala, vključno z rezervnimi deli.

— Pripraviti moramo plan tistih stroškov, ki so po zakonu do 31. marca omejeni, oziroma kontrolirani v skladu z družbenim dogovorom za to področje.

— Ponovno moramo pregledati in spremeniti plan uvoza in dati prednost uvozu osnovnih surovin (volna, česanec, efekti, barve, kemikalije).

Na najmanjšo možno mero moramo znižati vse neblagovne devizne odlive.

— Takoj je treba prekiniti plačevanje deviznih participacij domačim dobaviteljem tam, kjer ni upoštevan 67. in 68. čl. zakona o deviznem poslovanju.

— Sovlaganje je možno samo na podlagi resničnih dohodkovnih odnosov.

— Združevanje sredstev za zagotovitev deviz je možno samo na podlagi 67. in 68. čl. zakona o deviznem poslovanju, brez doplačil nad uradnim tečajem.

— Vsi moramo vložiti vse napore, da bomo zagotovili nemoteno proizvodnjo v vseh TO.

Glavni direktor
STANISLAV DOLENC

Naloge OOZS včeraj in danes

Smo sredi bitke za gospodarsko stabilizacijo, za večji izvoz ob zmanjšanem uvozu, za izboljšanje devizne bilance, za produktivnejše gospodarjene in zmanjšanje materialnih stroškov gospodarjenja. Hkrati s tem se je ob koncu lanskega leta steklo srednjeročno razdobje 1976 — 1980. Analiza gospodarjenja v tem razdobju je pokazala na določene pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno odpraviti v srednjeročnem obdobju 1981—1985.

Osnovna organizacija sindikata DSSS se je skupaj z ostalimi osnovnimi sindikalnimi organizacijami v DO vključila v stabilizacijsko gospodarjenje naše delovne organizacije. V preteklem obdobju smo namenili glavni poudarek področju uveljavljanja načela delitve po delu, pridobivanju in razporejanju dohodka in delitvi sredstev za OD, socialnemu vprašanju, materialno šibkim delavcem, izboljšanju delovnih pogojev delavcev, sprejemu srednjeročnih planov in samoupravnih sporazumov, materialni in nematerialni proizvodnji ter informiranju.

Analiza lanskega dela naše OOZS pa je pokazala, da smo sicer delo izboljšali in se aktivno vključili v vsa področja delovanja, da pa so bili nemalokrat rezultati samo polovični — uresničili smo samo del začrtanega dela. Vzrokov za to pa je več. Naj omenim samo nekatere. V lanskem letu je potekala akcija „Tisoč delavcev — sodelavcev“. Namen akcije je bil, da bi pritegnili kar največje število delovnih ljudi v sodelovanje pri tovarnišk ih glasilih in pri informiranju. V akcijo se je sindikat aktiva vključil s prispevki v tovarniškem glasilu.

Preko sindikalnih aktivistov je s sodelovanjem uredniškega odbora skušal pritegniti v akcijo informiranja delavce iz neposredne proizvodnje. Odziv ni bil majhen, pa vendar z doseženimi rezultati ne smemo biti zadovoljni. V letošnjem letu bomo morali pritegniti k sodelovanju v našem tovarniškem glasilu še več delavcev. Tako bomo razen množičnosti dosegli še to, da bomo vsi bolje informirani o delu, akcijah in o odnosih v neposredni proizvodnji tako tu

v Novem mestu, kot tudi v drugih TO.

Težko je tudi pravočasno informirati delavce o tako pomembnih rečeh kot so: zaključni račun, plan delovne sile, plan delovnih dni, proizvodni in finančni plani, samoupravni sporazumi itd. Delavci moramo biti obveščeni o posameznih zadevah in problemih pred obravnavo na zborih delavcev, samoupravnih organih ali IO sindikata, bodisi preko sredstev informiranja ali pa ustno preko sindikalnih poverjenikov oziroma delegatov, da lahko potem le-ti prenesejo njihova stališča oziroma mnenja na organe upravljanja in odločanja. Na enak način pa je potrebno zagotoviti tudi povratne informacije.

Tako se bomo rešili občasnih protislovij, pa tudi sestanki, zbori delavcev in delavski sveti bodo bolj pestri, učinkoviti in krajši. Na njih se bo razvila boljša razprava o posameznih zadevah in učinkovitejše ter lažje jih bo reševati. Zagotoviti bo potrebno tudi boljšo udeležbo na sestankih, zborih delavcev in ostalih samouprav-

nih organih in to tudi v primeru, ko bodo le-ti izven rednega delovnega časa. Za to se moramo prizadevati vsi.

Bolj aktivno bomo morali sodelovati z OOZK pri sprejemanju posameznih samoupravnih sporazumov, zlasti pa pri obravnava in sprejemanju pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za OD. Izpeljati bomo morali široko razpravo po sindikalnih skupinah s pomočjo strokovnih služb, ki bodo strokovno razlagale posamezne dele pravilnika in sprejemale pripombe, sprejete na obravnavi ter z njimi dopolnile ali spremenile pravilnik.

S tem v zvezi lahko povemo, da medobčinski svet ZS pripravlja v letošnjem letu problemsko konferenco s področja nagrajevanja po delu v sodelovanju z DO Novoles, ki je podoben pravilnik že sprejela, z namenom, da tudi druge DO v regiji oziroma v občini začnejo z akcijo uresničevanja načela delitve po delu tudi v praksi.

(Nadaljevanje na 5. str.)

27. marca je doživela Hitlerjeva Nemčija svoj prvi politični poraz v Evropi

V začetku marca 1941 je Hitler od jugoslovanske vlade ultimativno zahteval, da podpiše trojni pakt. Komunistična partija Jugoslavije, ki številčno sicer ni bila močna, vendar je imela med jugoslovanskimi ljudskimi množicami ogromen vpliv, je na vsak način hotela preprečiti jugoslovanskim oblastnikom, da bi se pokorili Hitlerjevi zahtevi. Sredi marca je objavila razglas proti kapitulaciji in se zavzemala za sklenitev pogodbe o vzajemni pomoči s Sovjetsko zvezo.

Kraljevi namestnik knez Pavel in predsednik vlade Dragiša Cvetković pa sta mislila drugače. Na seji, ki jo je 20. marca 1941 vodil knez Pavel je bilo sklenjeno, naj se tudi Jugoslavija pridruži trojnemu paktu. Nato sta Cvetković in njegov zunanji minister Aleksander Cincir-Marković odpotovala na Dunaj, kjer sta 25. marca podpisala pristop Jugoslavije k trojnemu paktu.

Jugoslovansko ljudstvo je to dejanje imelo za izdajo svojih interesov in je na množičnih demonstracijah po vsej državi, zlasti pa v Beogradu, pokazalo svoje nezadovoljstvo z odločitvijo vladujočih vrhov. Demonstracije so bile tudi pred ljubljansko univerzo, ki jo je rektor zaprl in jo dal zastražiti.

Nezadovoljstvo ljudi je čedalje bolj naraščalo, to pa je izkoristila skupina prozahodno usmerjenih oficirjev, ki je v noči od 26. na 27. marec izvedla državni udar, vrgla

Cvetkovićevo vlado, razglasila kralja Petra II za polnoletnega, pregnala kneza Pavla in postavila novo vlado z generalom Simovićem.

Ljudstvo je še nadalje ostalo na ulicah in je zahtevalo demokratične pravice in svobosčine, enakopravnost vseh narodov in povezavo s ZSSR in drugimi protifašističnimi silami v svetu. Toda nova vlada, iz katere niso bili odstranjeni vsi kapitulantski elementi, ni hotela sprejeti teh zahtev.

Val ljudskega nezadovoljstva je bil dovolj močan, da je z lomil kapitulantsko vlado Cvetković – Maček, vendar je bil še prešibak, da bi lahko pripeljal na oblast resnično demokratične sile ljudstva.

Kljub temu so bili dogodki, ki so se odigrali 27. marca 1941 v Jugoslaviji, prvi Hitlerjev politični poraz v zaslužjeni Evropi.

Jugoslovansko ljudstvo je s prepričitvijo, da bi se Jugoslavija s pristopom v trojni pakt priključila v Nemški bojni stroj, močno pokvarilo nemške načrte. Hitler je moral najprej obračunati z Jugoslavijo, in šele nato je s pettedensko zamudo

napadel Sovjetsko zvezo. Teh pet tednov pa je bilo odločilnega pomena: Hitlerjevo vojsko je zima prehitela že pred Moskvo in Leningradom. Težko je razpravljati o tem, kaj bi se zgodilo, če Hitlerju leta 1941 ne bi zmanjkalo teh tednov, toda nedvomno bi bila pot do dokončne zmage dolgotrajnejša in še bolj krvava.

De-Ka

KAJ PRIČAKUJEMO OD POPISA?

Od popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v letu 1971 so nastale v našem političnem in družbenoekonomskem razvoju velike spremembe, zato pričakujemo, da se bodo te spremembe v letošnjem popisu tudi številčno izkazale. Močno so se razvile turistične dejavnosti in prva tna obrt, nadaljevalo se je odseljevanje s kmetijskih področij, povečalo se je število mestnega prebivalstva, večje pa je bilo tudi preseljevanje iz republike v republiko in vračanje delavcev, ki so bili na z ačasnem delu v tujini.

VISOKE OBRESTI – DVOREZEN MEČ

Mnogo držav v razvoju ima očitne težave s plačilno bilanco v zunanji trgovini. Za izravnavo te bilance in za notranje potrebe najemajo posojila, ki pa so danes v Ameriki vezana že z 20-odstotnimi obrestmi, kar skrbi že celo ameriške bankirje. V čedalje večjem zadolževanju svojih dolžnikov in njihovem odplačilnem problemu vidijo tudi grožnjo celotnemu mednarodnemu bančnemu sistemu.

Tako se je po poročilih teh bank brazilski zunanji dolg povečal že na 61,2 milijarde dolarjev, samo obresti od tega dolga pa požrejo kar 32 odstotkov celotnega dohodka od izvoza. Obresti turških dolgov zmanjšajo izvozne dohodek za 21 odstotkov in še veliko je podobnih primerov. Mnogo so k temu pripomogle tudi visoke cene nafte, ki v zunanjetrgovinski bilanci nerazvitih zavzemajo čedalje večje postavke.

Bankirji se zdaj bojijo, da bodo nerazvite države povsem omejile uvoz le na najnujnejše predmete, kar bo slabo vplivalo na mednarodno trgovino. Te države kmalu ne bodo več sposobne za najemanje novih posojil. Na tihoma celo omenjajo tudi kak večji bankrot, ki bi lahko pripeljal do katastrofe.

„Bolje rat nego pakt! – Bolje grob nego rob!“ – Beograd je 27. marca 1941 grmel v navdušenju revolucionarnih množic, ki so pod vodstvom komunistične partije ostro demonstrirale proti izdajalski in protiljudski politiki kraljevske vlade.

(Nadaljevanje s 4. str.)

Sem sodi tudi boljša dohodkovna povezanost med TOZD in DSSS, ki še ni urejena tako kot si želimo. Tudi socialni politiki v DSSS in nasploh v DO bomo morali v letošnjem letu nameniti več pozornosti: stalno bomo morali nadzorovati izplačila najnižjih OD in ugotoviti, ali so enaki oziroma višji od zajamčenih OD. V nasprotnem primeru bomo morali raziskovati vzroke, zakaj je do tako nizkih OD prišlo in tudi nuditi delavcem ustrezno materialno pomoč oziroma nadomestilo. To je le nekaj glavnih pomanjkljivosti, ki jih bomo morali v letošnjem letu odpraviti. Skrb za človeka, njegova socialna in materialna varnost ter njegova varnost pri delu, je ena bistvenih nalog naše OZZS in njena stalna naloga.

TOMAŽ MOŽINA

Pismo iz TOZD PREDILNICA v Metliki

Najstarejša temeljna organizacija delovne organizacije NOVOTEKS je predilnica v Metliki. Tudi po obsegu in pomembnosti proizvodnje ni tako majhna, kot bi to lahko sklepali po številu člankov, ki jih objavljamo v našem glasilu.

V naši predilnici dela in upravlja 330 delavcev Novoteksa, tu uresničujemo svoje delovne naloge in iščemo svoje pravice. Zaradi prehajanja delovne sile in invalidskih upokojitev se v zadnjih letih spreminja starostna struktura delavcev. Zaposlujejo se mlajši z drugačnimi delovnimi navadami in brez delovnih navad. To je spremenilo monoton nezapisan red, ki je vladal svoje dni. Mnogi starejši delavci so nezadovoljni in mislijo: „Ni več tako, kot je včasih bilo!“ Tak proces pomlajevanja pa je prisoten povsod, kajti časa se ne da zaustaviti.

Ne glede na take spremembe in gledanja pa delo zahteva vedno bolj zrelega človeka, ki je sposoben opravljati svoje delovne naloge in naloge samoupravljalca. V naši predilnici večina delavcev svoje naloge dobro pozna. Zelo dobro se zavedamo, da je le delo tisto, ki nam z združenjem dela in sredstev v združenem delu omogoča boljši dohodek za sebe in družbene skupnosti. Pravilnik za izračun osebne učinkovitosti je pospešil, da posamezniki bolj razmi-

šljamo o količini in kvaliteti dela, žal pa je še nekaj takih delavcev, ki delajo tako, kot bi hoteli reči: „Za mene bo dosti, za druge pa ne bom delal!“ Vsi taki pa se močno varajo, saj ob koncu meseca prejmejo manj denarja, kot so pričakovali.

Velika večina delavcev v predilnici dobro ve, da je predenje na začetku delovnega procesa Novoteksovega proizvodnega programa in da nosijo veliko odgovornost za nemoten potek ostalih temeljnih organizacij. Skrb za pravočasno

izdelavo potrebnih prej in skrb za kvaliteto, je cilj naših prizadevanj. Pri raziskovanju napak večkrat odkrijemo, da le ni vedno krivec za slabo kvaliteto preje delavec. Pri uporabi nekaterih česancev se kvaliteta preje vedno poslabša. Kljub temu, da sodelujemo s temeljno organizacijo Tkanino in nakazujemo te probleme, se še dogaja, da uporabljamo česance, ki v določenih prejah dajejo slabše rezultate. Normativi za kvaliteto preje so zelo zahtevni in jih je težko

dosegati. Vsak izpad kvalitete pa pomeni delavcu v predilnici zmanjšanje osebnega dohodka, druge temeljne organizacije pa ovira pri nadaljnjih postopkih delovnega procesa.

S takimi problemi se v naši predilnici srečujemo vsak dan. Dobro se zavedamo, da v današnjih pogojih gospodarjenja problemov ne bo manj. Z boljšim sodelovanjem med temeljnimi organizacijami in skupnimi službami pa bomo uspešno izvrševali zastavljene naloge. ANICA ŽUGELJ

Delo gasilcev v metliški Predilnici

Gasilci v metliškem TOZD Novoteksa so imeli 28. 2. 81 občni zbor, na katerem so ocenili doseganje delo ter sprejeli in dopolnili statut.

V letu 1980 v metliškem TOZD ni bilo niti enega primera požara, kar kaže na dobro izvajanje preventivnih nalog. To da vsi se zavedajo, da je treba še naprej dosledno izvajati protipožarno preventivo. Seveda pa to ni le dolžnost gasilcev, ampak je to dolžnost slehernega zaposlenega. To pa bo doseženo samo tako, da se bo razvijala kultura požarnega varstva, za kar je vse zadalžil tudi IX. kongres Gasilske zveze Slovenije. Clani naše ga gasilskega društva se ga niso udeležili in

to predvsem zaradi objektivnih razlogov, kajti tako ženska kot moška desetina nima paradnih uniform, prav tako pa so tudi brez lastnega prevoznega sredstva za potrebe društva. To so tudi glavni problemi, katere bo treba rešiti v tem letu, seveda če bodo dane objektivne možnosti v sedANJI gospodarski situaciji.

Že VIII. kongres GZS je zadalžil vsa društva, da v svoje vrste sprejmejo kot enakopravne članice tudi ženske. V društvu so se držali sklepa in ustanovili tudi žensko desetino, ki je že dosegla lepe rezultate na raznih tekmovanjih. V lanskem letu so sprejeli v svoje vrste 5 članic in tako je sedaj v

društvu 14 žensk in 25 moških. Vsi delajo seveda prostovoljno, se udeležujejo vaj in krepijo svojo pripravljenost.

Malo pa je bilo storjenega za povečanje števila naročnikov na glasilo Gasilski vestnik. To pomanjrljivost bodo odpravili v letošnjem letu, tako, da bo vsak član društva naročen na glasilo.

V preteklem obdobju so plodno sodelovali z CZ. Temu povezovanju bodo posvetili še večjo pozornost, saj vemo, kako je dragocena zaščita družbene in privatne lastnine v mirnem času, še bolj pa v slučaju vojne ali ob elementarnih nesrečah.

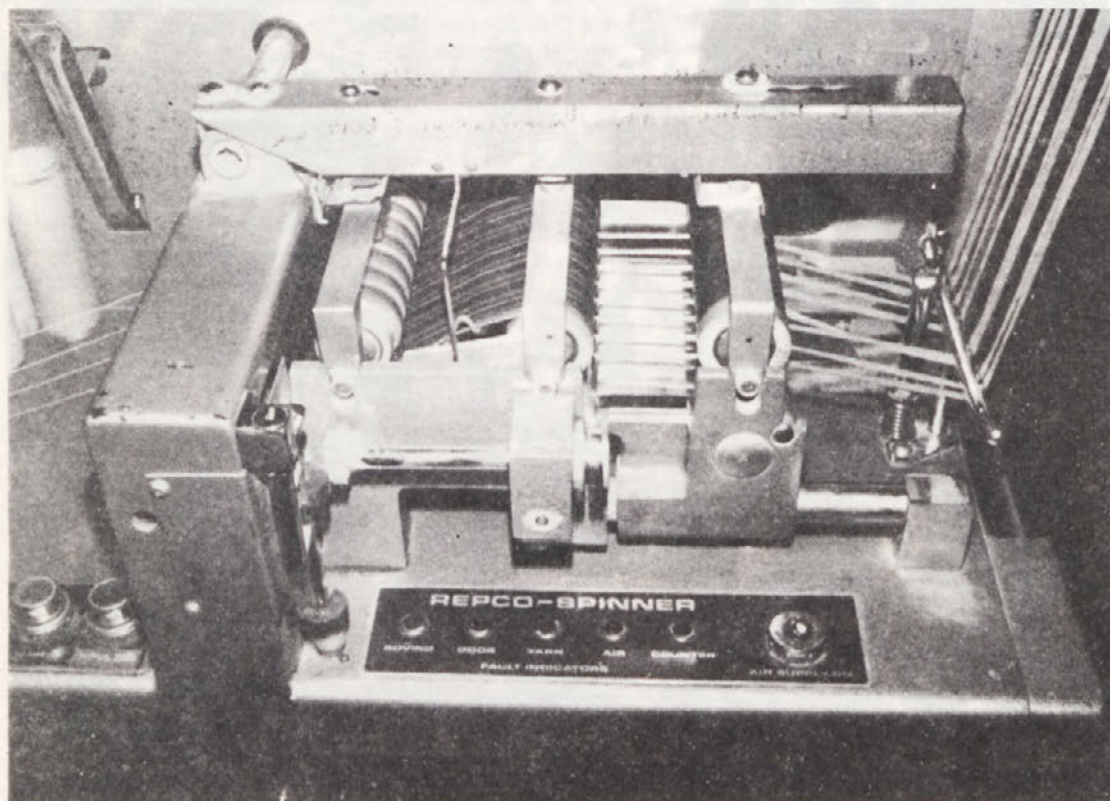
V društvu imajo 7 nižjih gasilskih častnikov in dve nižji gasilski častnici. Trenutno obiskuje 10 članov in članic tečaj za gasilce, ki ga je organizirala komisija za industrijo pri OGZ Metlika.

Društvo bo v bodoče posvetilo več pozornosti sodelovanju z gasilsko desetino DO Novoteksa Novo mesto. Ravno tako bodo izdelali program sodelovanja z GD Metlika.

Seveda pa poleg vseh teh nalog ne zanemarjajo nalog, ki jih kot vsako društvo obvezujejo gojiti bratstvo in enotnost med narodi in narodnostmi, kakor tudi dograjevati svojo samoupravno organiziranost. Le tako bodo še naprej enotni, organizirani in sposobni za kakršnokoli intervencijo.

RUDOLF VLAŠIČ

Tudi vaša temeljna organizacija ima lepe nove uspehe načrte in pobude, o katerih drugi morda še nič ne vemo -- oglašajte se zato v domačem glasilu!

V predilnici Metlika predejo na REPCO predilnih strojih.

Delo se s sejo šele začinja!

Metliški mladinci so imeli v nedeljo 22. 2. 1981 letno konferenco. Seje se je udeležilo 12 mladincev in povabljeni gostje: sekretar OK ZSMS Stane Brodarič, sekretar OO ZK Miro Žunič ter predsednik sindikata Jože Matjašič. Dosedanji predsednik mladinskega aktiva Janez Gregorič je podal naslednje poročilo o lanskoletnem delovanju:

„Mi mladi v Novoteksu TOZD Predilnica Metlika smo mnogokrat prepuščeni sami sebi, brez konkretnih programskih usmeritev, pogosto pa smo ob pomembnih družbenih nalogah celo odrinjeni oziroma zanemarjeni z že zdavnaj preživelim motom to so resne zadeve“. To vse ne zagotavlja kontinuitete v delu naše mladine. Le na kratko naj naštejemo težave oziroma probleme, ki so jih v preteklosti rodile neukljene akcije ZK in ZSMS:

— v OO ZSMS združenega dela smo vključeni mladi ljudje, ki smo neizkušeni in tudi pogosto neustrezno usposobljeni, tako da je resnično vsaka pomoč dobrodošla

— akcijski programi so vsebinsko skromni, mladi pa se orientiramo na vabljenе prireditve (veselice, plesi, izleti in druga praznovanja) in ob tem ostajamo družbenopolitično neangažirani

— še vedno ostajamo mladinci v združenem delu z zelo ozkim sistemom odločanja, kjer ni ustrezne spodbude za vključevanje v razreševanje ključnih

problemov mladega neposrednega proizvajalca (nagrajevanje po delu, družbeni standard, otroško varstvo, stanovanjska problematika).

Problem je tudi neustrezna zainteresiranost ostalih DPO. Prav tako smo mladi dokaj šibko zastopani v organih samoupravljanja. Tako OO ZSMS ni mobilizacijska sila, kar pa bi vsekakor morala biti.

Ugotavljam, da je veliko mladih v članstvu ZK, katerih partijska dolžnost je aktivnost v mladinski organizaciji oziroma delo z mladino. To aktivnost smo v preteklosti zelo zanemarjali in verjetno je prav, da presekaemo staro prakso in se organiziramo tako, da bomo komunisti učinkoviti tudi na tem področju. Aktivnost v preteklem obdobju kaže, da smo le nekaj naredili in napredovali, a to še zdaleč ni dovolj da bi bili lahko zadovoljni. Moramo se zagnati ter izboljšati naše delo, predvsem pa pritegniti v naše vrste še ostale mladince. Idejnopolitična naravnost je ustrezna.

Mladi smo pač polni zagnanosti, volje in pripravljenosti za akcijo, za delo. A kaj, ko nas je le peščica, ostali pa se ne zmenijo za našo organizacijo. Ob koncu velja poudariti, da tudi mi — člani predsedstva, kljub dejstvu da smo v večini člani ZK, v popolnosti ne uvrščujemo pomembne družbene funkcije. Naša družbena dolžnost se seveda ne končuje s

to sejo, pač pa ravno obratno, naša pot se tukaj še le začne.

Po tem predsednikovem poročilu so izvolili novo predsedstvo, ki je sestavljeno takole: predsednik Marjan Ke rč, tajnik Bičak Štefica, blagajnik Zdenka Ribarič, SLO Štefica Bičak, izobraževanje in kultura Marica Benko ter šport in rekreacija Dušan Modrinjak. Novo predsedstvo je predlagalo načrt dela za prihodnje leto, kar pomeni, da je takoj pripravljeno prijeti za delo. Potemtakem se za usodo te organizacije ni potrebno bati.

Stalne oziroma osnovne naloge v tem načrtu so sledeče:

1. Aktivno in enakovredno vključevanje mladine v delo z ostalimi DPO pri uresničevanju aktualnih problemov.
2. Evidentiranje aktivnih mladincev v članstvo ZK.
3. Vključevanje v stabilizacijske ukrepe.
4. Idejnopolitično usposabljanje mladih.
5. Sodelovanje na športnih tekmovanjih.

Po končanih poročilih so veliko razpravljali o nezainteresiranosti mladih za mladinske

organizacije in za dogajanja v TOZD. To so ugotovili tudi povabljeni gosti ter se hkrati zavzeli za pomoč mladinskemu aktivu, dali pa so tudi nekaj dragocenih nasvetov, kako reševati probleme, ki se pojavljajo že vrsto leto.

RUDOLF VLAŠIČ

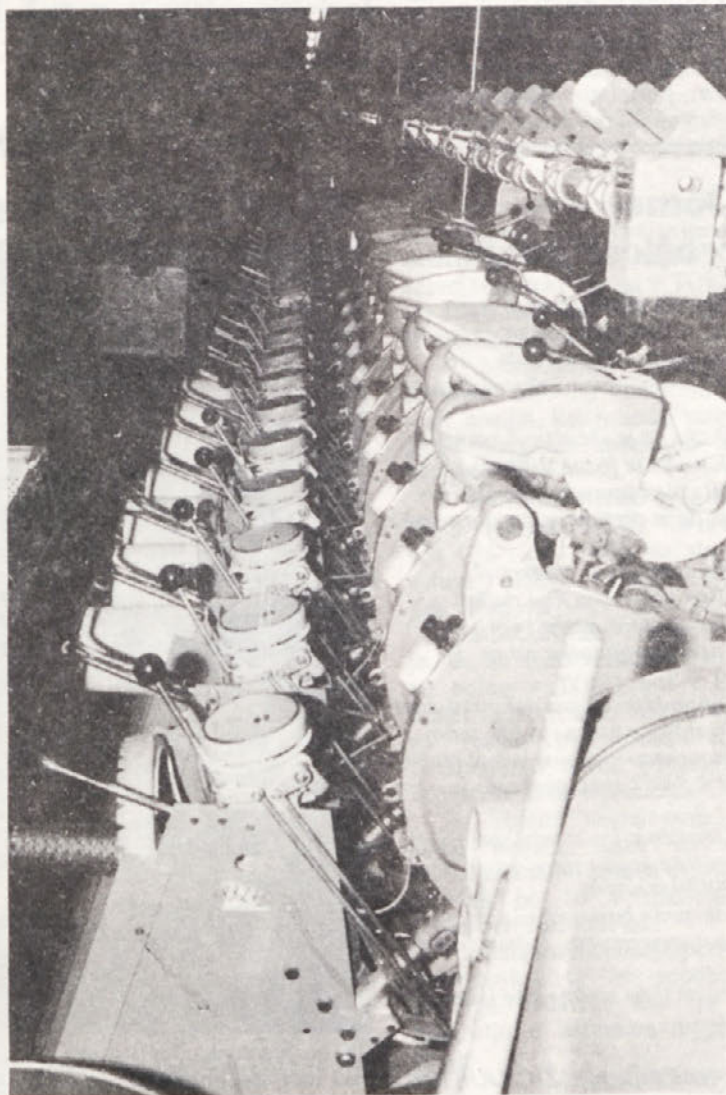
POPIS 1971: SESTAVA PREBIVALSTVA SLOVENIJE

31. marca 1971 je imelo prebivalstvo SR Slovenije naslednjo narodnostno sestavo: Slovencev 94,0 %, Hrvatov 2,2 %, Srbov 1,2 %, Muslimanov 0,2 %, Albancev 0,1 %, Črnogorcev 0,1 % in Makedoncev 0,1 %. Vseh prebivalcev so našli 1.727.137. Z več kot devetdesetimi odstotki Slovencev je Slovenija narodnostno najbolj homogena republika v Jugoslaviji, čeprav smo tudi v Sloveniji lahko zabeležili vse predstavnike ostalih narodnosti, razen Romanov. Največ je bilo Madžarov (9.785).

Tako je bilo stanje ob zadnjem popisu prebivalstva v Sloveniji. Sedanji popis bo tudi glede narodnostnega sestava prinesel verjetno zanimive spremembe.

Gasilska desetina v metliški predilnici.

Razstava prikupnih ročnih del v TOZD Metlika

Ob Dnevu žena je bila v TOZD predilnica Me tlika organizirana razstava ročnih del. V sindikalni sobi smo si imeli priložnost ogledati dela naših sodelavk, ki razen dela v tovarni in v domu v prostem času lahko za sprostitev iz zadovoljstvo

ustvarjajo čudovite reči.

Lahko smo videli vezene prtičke in namizne prte v vseh oblikah in barvah z različnimi vzorci in tehniko dela, gobeline z otroškimi in živalskimi motivi in čudovite Vilerove gobeline ter štrikane otroške obleke.

Kvačkana dela so bila last ene same predstavnice, po čemer bi se dalo sklepati, da kvačkanje ni preveč razširjeno med našimi delavkami. V upanju, da bodo razstave doprinele k izmenjavi izkušenj, vabimo vse delavke našega TOZD k večjemu odzivu pri prihodnjih razstavah. Da bi prišle v večjem številu in z bogatejšimi in pestrejšimi izdelki. Tu ne gre samo za ročna

dela saj vemo, da je med nami skritih več pesnic, ki pišejo pesmi ali zgodbe.

Na koncu lahko še dodam da so aktivisti mladinske organizacije pripravili kulturno zabavni program v počastitev Dneva žena in da se jim v imenu vseh delavk zahvaljujem za to razstavo in prireditve.

SNJEŽANA RAHIJA

JAVLJA SE TOZD KONFEKCIJA VINICA —

Volilna konferenca OO ZSMS konfekcije na Vinici

V petek, 13. 2. 1981, smo imeli v Novoteksovem TOZD na Vinici volilno programsko konferenco OO ZSMS. Zbrali smo se v menzi naše temeljne organizacije, da ocenimo naše delo, hkrati pa smo sprejeli tudi plan dela za naslednje mandatno obdobje. Ra zen članov naše OO ZSMS so se konference udeležili še predstavniki ostalih DPO v naši TO in sekretar OK ZSMS Črnomelj, Jože Stegne.

Na jprej smo ocenili naše delo v preteklem obdobju in ugotovili, da smo dokaj dobro delali, kajti to potrjuje tudi priznanje OK ZSMS Črnomelj, ki smo ga prejeli kot najboljša OO ZSMS v minulem obdobju. Ni pa rečeno, da smo dobro delali na vseh področjih. Na nekaterih bi bilo potrebno pokazati več

aktivnosti in sklenili smo, da bomo to nadoknadili v naslednjem obdobju.

Izvolili smo tudi novo vodstvo naše OO, v katerem so: predsednik — Stanislav Pavlakovič, sekretar — Marijan Žalac, in Ivanka Špehar — blagajnik. Ostali člani predsedstva so: Če do Rajsič, Fanika Papa, Anica Balkovec, Josip Magličič, in Srečko Stegne. Izvolili smo še člane nadzornega odbora, in sicer: Jožeta Starešiniča, Anico Švab in Anico Radovič.

Sprejeli smo plan dela za naslednje obdobje in se dogovorili, da ga bomo s skupnimi močmi uresničili. Letos bo potrebno dosti prostovoljnega dela. Nad Vinico na hribu Žeželj bo grajen TV pretvornik, ki je za naše področje res potreben. Pri tej izgradnji bomo

morali tudi mi veliko prispevati s prostovoljnim delom. Poskrbeti bomo tudi morali, da bo okolica naše tovarne res skrbno urejena.

V času stabilizacije moramo dati velik poudarek akciji najboljši mladi delavec — samoupravljalac. Poskušali bomo izpeljati tekmovanje „Tito-Partija-Mir“. Še naprej bomo sodelovali z mladinci KS Vinica in z mladino osnovne šole Vinica. Aktivno se moramo vključiti v program OK ZSMS Črnomelj, ki si je v svoj program zadala, da bo v večjih krajevnih središčih posadila po 88 brez in uredila park, posvečen spominu tovariša TITA. Letos bomo poskušali organizirati izlet, za katerega vlada med mladinci veliko zanimanje.

Če hočemo, da bomo naš plan res izpolnili, moramo vsi

resno prijeti za delo. Upamo, da nam bodo pri našem delu pomagale tudi ostale DPO v naši temeljni organizaciji. Taakšne pomoči smo bili že večkrat deležni, zato se jim tudi ob tej priložnosti zahvaljujemo. Prav tako se zahvaljujemo za pomoč pri našem delu OK ZSMS Črnomelj in vsem tistim, ki so nam kakorkoli pomagali.

STANISLAV PAVLAKOVIČ

ZDA: USMERITEV V ATOMSKE CENTRALE

Do konca tega stoletja mora jo v ZDA zagotoviti 68 odstotkov energije več kot je proizvajajo danes, če hočejo, da bodo brez odvisnosti od drugih ugodili naraščajoči porabi. To bodo poskusili uresničiti z vlaganjem v jedrsko energijo. Novi ameriški režim kljub močno okrnjenemu državnemu proračunu na področju razvoja jedrske energije in atomske oborožitve, kot vse kaže, ne bo varčeval.

Dome, prošlosti moja...

*Posjetih svoje ognjište staro
Da nadem nešto da srce smirim
No tamo više ne bijaše ništa
Se m tuge, suza i zgorišta stara.*

*Majka ga je već davno napustila
Odnijela je jedna sudbina kruta
Ostavila samo uspomene lijepe
Na dane djetinstva, na dane sreće.*

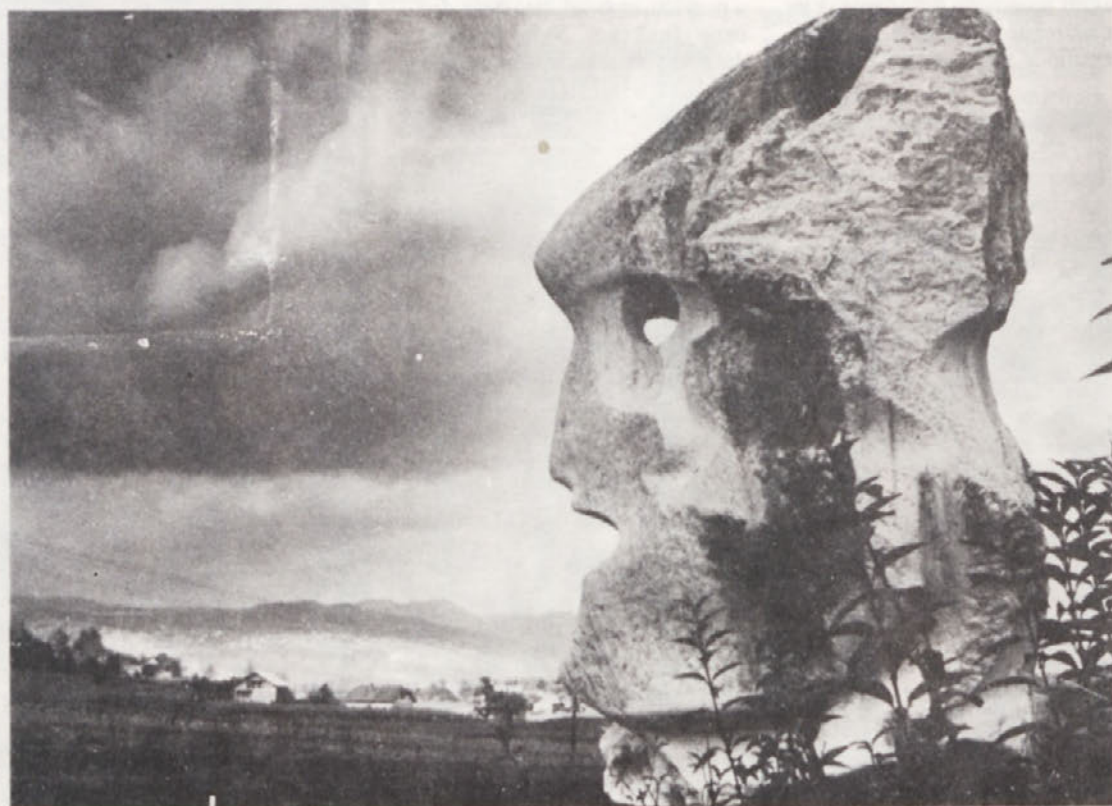
*Otac isto, ko i uvijek živi
Al'ne vidi mene kad dođoh
Srce se steže, steže i boli
Topli zagrljaj niko mi ne da.*

*Nepomično stajah nekoliko časa,
Prošlost se vraća i sve sa njom
Uspomene lijepe na sve te dane
Al'majke nema, nema je...*

*Živjet'će samo u mislima
sreća će kružit snovima
mojim noćnim
Dok tama bude obavila sve
I put srcu mojem, taman će biti.*

*Oh, da li ću srećna više ikad
biti.*

NATAŠA KRIŽIĆ (JURILJ)

Jakob Savinšek: Velikanova glava pri Kvasici v Beli krajini — spomin na zmago partizanskega orožja nad italijanskimi fašisti.

Likanje izgotovljenih oblačil

V izredno težkih pogojih za uresničevanje ekonomske stabilizacije

Kako razdeliti bremena stabilizacije v okviru DO Novoteks, da ne bi nihče prizadel?

To je skoro nemogoče. Če pa ostanejo bremena razdeljena tako, kot so sedaj, se bo to negativno stanje v prihodnosti prav gotovo pokazalo v obliki slabšega poslovnega rezultata v TOZD in DO kot celoti.

V sedanjih pogojih gospodarjenja, ki so izredno težki, ne smemo pozabiti, da so izvozne obveznosti TOZD Konfekcija I v letu 1981 za 100 % večje kot v letu 1980, v katerem smo izvozili 55.922 izdelkov. Za leto 1981 je planiranih 116.000 izdelkov. Od tega jih bo šlo v „lon“ izvoz približno 60.000 ter v klasični izvoz 50.000.

Kaj to pomeni za TOZD Konfekcija I:

1. da bo morala poslovati z istimi sredstvi, ki so daleč premajhna glede na zahtevnost programa, v prvi vrsti programa zgornjih oblačil, katerega nismo tehnološko in količinsko še v celoti obladali, in s sredstvi, ki samo delno ustrezajo, mislim v prvi vrsti na krojilnico in likalnico.

2. Problem je tudi v tem, da smo si v zadnjih petih letih konstantno slabšali pogoje dela znotraj obstoječega proizvodnega prostora in to z dodatnimi programi, ki so zahtevali več prostora za priključevanje dodatne opreme.

Z ozirom na že sprejeta načela ekonomske stabilizacije ne kaže, da se bo razmerje proizvodnje za domači trg – in za izvoz spremenilo. Prav gotovo bo treba v letu 1982 proizvajati še več za tuje tržišče, da bi tako prišli do nujnih deviznih sredstev. To bo vsekakor bistveno vplivalo na pogoje pri ustvarjanju skupnega prihodka in dohodka.

Dodi prijatelju...

*Dođi prijatelju
da s tobom poddelim tugu
dođi da bar malo skratiš
moju nesreču tešku, drugu.*

*Dođi prijatelju
da zajedno dijelimo sve ovo
što nas boli
dođi da zajedno čeznemo
za ovim koga ču uvijek da volim.*

*Dođi, oh dođi prijatelju
i otjeraj sve naše ružne snove
Dođi da zajedno lutamo svijetom
i tražimo bolje, vjernije
prijatelje nove.*

*Dođi prijatelju i idi k njemu
i kaži mu da su sva naša
srca s njim
i kaži mu da trebat će dugo
dugo da sve ovo
zauvijek prebolim.*

ŠTAJDUHAR KATICA

Dopisujte v naše skupno glasilo – to je boljše od jeze, češ da o vaši TOZD nič ne berete!

V takih pogojih gospodarjenja je nujno potrebno znotraj TOZD in DO izvesti določene ukrepe in sicer:

1. brezpogojno povečati storilnost v materialni proizvodnji z

- boljšo organizacijo dela in
- kljub težkim tržnim pogojem pravočasno nabaviti repomateriale, v prvi vrsti metražno blago, zaradi katerega smo bili prizadeti že v januarju 1981;

– ažurnejše in bolj odgovorno delo na področju priprave dela. To velja za pripravo v razvojnem sektorju in v TOZD, saj so na tem področju še velike in neizkoriščene rezerve

– brezpogojno je treba izboljšati delovno disciplino na vseh nivojih, ker je sedaj stanje glede discipline absolutno nezadovoljivo.

2. Previsoki stroški režijskih služb. Primer: TOZD Konfekcija I je v letu 1980 plačala za usluge DSSS 17.967.032,00 din. Plan za leto 1981 pa je 22.378.900,00 din. Prav gotovo je, da ob tako visokem izvozu ne bomo v TOZD niti v DO mogli vzdržati tako visokih cen za režijo, ob konstantnem zaostrovanju tržnih pogojev na domačem in na tujem trgu.

3. Sistem nagrajevanja je treba urediti tako, da bo stimuliran samo priden delavec, pa naj bo to v materialni proizvodnji ali tudi ne.

V sedanjem sistemu je preveč uravnilovke, ta ne spodbuja dobrega delavca, kar je v nasprotju z sistemom nagrajevanja.

MIJO KURPES

O delu in dogovorih v Konfekciji I

Kot delavka TOZD Konfekcija I bi rada napisala nekaj besed o naši TO.

Materin obraz

Njen objem je najtoplejši, njen pogled je najsvetlejši, kadar v njega se zazreš, vse iz njenega pogleda zveš.

Žalost, sreča, solze, smeh, vse to vidiš v teh očeh.

Vsaka skrb — nov siv las, od pridkosti skrhan ji je glas. Kadar njen obraz je nasmejan, zdi se, da je s soncem obsijan. Njene oči kot zvezde zažarijo, gube na obrazu vse se razgubijo.

ŠTEFKA VOVKO

V TOZD smo zaposlene večinoma mlade delavke — matere, ki se zavedamo, da je treba delati. Že v začetku leta smo se srečali s težavami na vseh koncih. Morali smo se preusmeriti v izvoz in s tem so se težave še povečale. Napravili smo si plan, pri katerem pa nismo enotni, še posebej pri planu delovnih dni ne. Čudno se mi zdi, da nekaj delavcev vleče za seboj večino. Spomnimo se, koliko dragocenih minut smo porabili za sestanke, da bi se po njih zedinili. Zavedajmo se, da bomo morali izgubljene ure samo nadomestiti. Delati bomo morali tudi nadure, da bomo ustvarili načrtani plan.

Pri vsem tem pa se morajo tudi režijski delavci bolj prizadevati, da bo delo steklo čim bolj normalno, kajti vse težave se

pokažejo v neposredni proizvodnji.

V prihodnje bomo morali biti bolj gospodarni in razumevajoči, da bomo lahko imeli lepši jutrišnji dan.

JOŽI MOHAR

OD PO REPUBLIKAH ZA LANSKIH 11 MESECEV

Zvezna statistika je pred dnevi objavila enajstmesečne podatke lanskih osebnih dohodkov zaposlenih v družbenem sektorju. V Sloveniji so znašali povprečno 8636 dinarjev, na Hrvaškem 7858 din, v ožji Srbiji 6947 din, v Vojvodini 6925 din, v Bosni in Hercegovini 6574 din, v Črni gori 6531 din, v Makedoniji 5996 din in na Kosovu 5826 din.

Kemično orožje

V prejšnji številki glasila smo opisali učinek in posledice jedrskega orožja, v tej pa bi radi povedali nekaj o kemičnem orožju, ki ni nič manj nevarno kakor jedrsko. Čeprav kemično orožje nima rušilne moči pa je njegov učinek v mnogih primerih poraznejši za nasprotnika, kakor učinek jedrskega orožja.

Kemično orožje poznamo tudi pod imenom bojni strupi. To so kemične spojine v trdnem ali tekočem stanju, ki prej ali slej izhlapijo in se nato nekaj časa v obliki hlapov ali plina zadržujejo v spodnjih plasteh ozračja. Bojni strupi so namenjeni za uničevanje in onesposabljanje živih bitij in za kontaminacijo (zastupljanja življenjskega okolja in materialnih dobrin). Uporaba strupenih snovi za vojne namene izhaja že iz davnine, tako da lahko rečemo, da je staro že toliko kot zgodovina vojn.

Sodobna množična uporaba kemičnega orožja je povezana s prvo svetovno vojno. Bojne strupe so prvi uporabili Nemci v vojni s Francozi. Napadli so nenadoma in z ogromno količino klora. Pri tem se je zastupilo 15.000 francoskih vojakov, od katerih jih je umrlo 5.000. V prvi svetovni vojni so bojne strupe uporabljali v velikih količinah, zato ocenjujejo, da je bilo zastupljenih 1.111.713 ljudi. V drugi svetovni vojni bojni strupi niso bili uporabljeni.

Z razvojem kemijske znanosti so se razvili novi bojni strupi, izpopolnili pa so se tudi že znani. Zaradi posledic, ki jih

povzročajo bojni strupi, je bilo že več poskusov, da se z mednarodnimi sporazumi prepreči uporaba kemičnega in biološkega orožja, toda zaman. Že leta 1899 je bil v Haagu podpisan prvi teh sporazumov, leta 1925 pa se je končala ženevska konferenca o prepo-

vedni uporabe kemičnega in biološkega orožja. Na 24. zasedanju Generalne skupščine OZN leta 1969 je generalni sekretar U-Tant ponovno postavil vprašanje uporabe kemičnega orožja in dejal: „Mednarodna skupnost se zaveda bistvene nevarnosti teh orožij za množične zločine in temu zelo resnemu problemu posveča premajhno pozornost.“ Iz navedenega je razvidno, da moramo v morebitni prihodnji vojni računati na množično uporabo kemičnega orožja in se na to tudi pripravljati.

Bojni strupi in njihova uporaba

Napad z bojnimi strupi je mogoč z letali in helikopterji, z

raketnimi ali topovskimi izstrelki, ki so napolnjeni z bojnimi strupi, ali pa tudi z razprševanjem iz posebnih avtomobilskih cistern.

Kemične bombe, rakete in topovske izstrelke bomo spoznali po zamolkli eksploziji in oblaku dima, ki se razširi okrog kraja eksplozije.

Bojni strupi različno delujejo na živi organizem. Po načinu delovanja jih delimo na več skupin:

- žilveni bojni strupi
- mehurjevci
- krvni bojni strupi
- dušljivci

(Nadaljevanje na 11. str.)

(Nadaljevanje z 10. str.)

- dražljivci in
- psihični bojni strupi

Večina bojnih strupov deluje takoj, nekateri pa šele čez krajši ali daljši čas. Za mehurjevce je značilno, da delujejo potuhneje. Tako opazimo posledice šele čez nekaj časa, ko je strup prišel v organizem ali padel na kožo. Učinek bojnega strupa na organizem je odvisen od količine strupa v ozračju ali na zastrupljeni površini in kolikor časa je bil organizem izpostavljen delovanju strupa. Nekateri strupi se na zastrupljenem območju zadržujejo dolgo časa, ker počasi izhlapevajo. To so tako imenovani dolgotrajni bojni strupi. Med te spadajo mehurjevci ter nekateri živčni hitreje in delujejo le nekaj minut do največ nekaj ur. Imenujemo jih kratkotrajni bojni strupi. Sem spadajo predvsem dušljivci, dražljivci in tudi nekateri živčni strupi. Vreme v veliki meri vpliva na zadrževanje bojnih strupov na zastrupljenem območju, kakor tudi na njihovo učinkovitost. Tako naprimer veter pospešuje izhlapevanje bojnih strupov, razredčuje njihove hlapce in zmanjšuje čas učinka. Mirno vreme pa povzroča daljše zadrževanje strupov na zastrupljenem območju, kakor tudi njihovo zgoščevanje in večjo učinkovitost. Prisotnost bojnih strupov ugotavljajo pripadniki posebnih enot za radiacijsko, kemično in biloško zaščito. Prisotnost strupov se ugotavlja s kemičnim detektorjem, s katerim tudi določimo vrsto bojnega strupa. Vrsto bojnega strupa lahko ugotovimo tudi po prvih znakih zastrupitve, po barvi kapljic ali predmetih pa tudi po značilnem vonju.

Opis nekaterih bojnih strupov

Živčni bojni strupi: učinkujejo skozi dihala, kožo, oči in prebavila ter že v

majhnih količinah povzročajo smrt. Ti strupi delujejo na centralni živčni sistem in preko njega na delo drugih organov. So v tekočem stanju in brez barve. Za napad jih uporabljajo kot tekočine, najpogosteje pa kot hlapce ker tako delujejo hitreje in učinkoviteje. Znaki zastrupitve: vznemirjenost, zožitev zenice in slabši vid, stiskanje v prsih, glavobol, počasno bitje srca in težje dihanje, krčenje ličnih mišic, slabost, bruhanje močne bolečine v želodcu. Na koncu pa nastopijo močni krči, ohromitev in smrt. Vsi znaki se pojavijo zelo hitro, smrt pa že čez deset do petnajst minut.

Zaščita: zavarujemo se z zaščitno masko, zaščitnim ogrinjalom, gumijastim obuvalom in gumijastimi rokavicami. Skratka - s kompletom za osebno zaščito, ki naj bi ga imel vsak preva lec SFRJ.

Prva pomoč: brž, ko opazimo prve znake zastrupitve, natakemo zastrupljencu zaščitno masko in vbrizgamo injekcijo atropina, ki se tudi nahaja v kompletu za osebno zaščito. Če se stanje ne izboljšuje mu ga vbrizgamo znova, skupaj do tri injekcije v 10 minutah.

Če je strup prišel v organizem s hrano ali vodo, zastrupljencu povzročimo bruhanje, mu vbrizgamo atropin, damo piti blago raztopino jedilne sode in mu izpiramo usta in žrelo. Zastrupljenca nato čimprej transportiramo v bolnišnico.

Mehurjevci: so oljnate tekočine pretežno temne barve. Delujejo v tekočem stanju ali v obliki hlapov in sicer skozi kožo, sluznico, po dihalih in prebavilih. Na zastrupljenem območju se zadržujejo po več ur ali celo več dni.

Znaki zastrupitve: če so kaplice strupa padle na kožo, se

najkasneje po 6 urah pojavi rdečina in srbenje. Po enem dnevu se na teh mestih pojavijo mehurji, napolnjeni z tekočino. Ti po dveh do treh dneh počijo in nastanejo rane, ki se težko zacelijo. Mehurjevci v obliki hlapov pa poškodujejo predvsem dihalne organe, oči in prebavila. Pri zastrupitvi dihalnih organov začne zastrupljenec po 4-6 urah težko dihati, muči ga suh kašelj, govori zamolklo ali povsem izgubi glas. Pri večjih koncentracijah nastopijo krči, človek izgubi zavest, centralni živčni sistem ohromi in kmalu nastopi smrt.

Zaščita: pred mehurjevci se zaščitimo z osebnim kompletom za zaščito.

Prva pomoč: mehurje, ki se pojavijo na koži povijemo, ne smemo pa jih predirati. Če so

prizadeta dihala, damo zastrupljencu kodein za pomiritev kašlja, potem pa mora čimprej k zdravniku.

Psihični bojni strupi:

ta vrsta bojnih strupov je novejšega porekla. Ljudi onesposobljajo samo začasno, zato jih uvrščamo med tako imenovane nesmrtonosne strupe. Na ljudi delujejo tako, da dobijo privide, izgubijo razsodnost, postanejo neposlušni, se bojijo, postanejo apatični, začasno slepi in podobno. Po nekaj urah težave izginejo in stanje se normalizira. Psihični bojni strupi so nevarni predvsem zato, ker zastrupljeni z nerazsodnimi dejanji lahko škodujejo sebi in drugim. Prvi znaki zastrupitve so povečane zenice, močnejše izločanje sline in hitrejši utrip.

Zaščita: pred psihičnimi bojnimi strupi nas varuje komplet za osebno zaščito.

Prva pomoč: zastrupljencu moramo že pri prvih znakih zastrupitve nadeti zaščitno masko in ga čimprej spraviti na postajo za prvo pomoč ali v drugo zdravstveno ustanovo.

Tu so naštetih le nekateri bojni strupi, toda njihova učinkovitost nam pove, da bi v morebitni vojni bilo mnogo žrtev ravno zaradi uporabe kemičnega orožja. Toda za vse bojne strupe, ki so opisani in ki jih nismo opisali je značilno, da delujejo skozi kožo, dihalne organe in prebavila.

Zaščita pred bojnimi strupi pa je zaklonišče z urejenimi ventilacijskimi napravami, komplet za osebno zaščito in gumijasti škornji. Vsebina kompleta za osebno zaščito:

- zaščitna maska M-1
- zaščitna ogrinjala
- pribor za osebno dekontaminacijo
- prvi povoj
- gumijaste rokavice.

DARKO KASTELIC

TRST NI VEČ PRIVLAČEN

Za jugoslovanske turiste, ki so se v Trst vozili predvsem zaradi priložnostnih nakupov, to mesto ni več zanimivo, saj niso zaradi devalvacije, rasti cen in nevljudnih trgovcev tržaške prodajalne več konkurenčne. Leta 1970, ko je bilo število največje, je na Tržaškem prestopilo mejo skoraj deset milijonov Jugoslovancev, leta 1980 pa jih je bilo več kot polovica manj. Toda še ti se niso toliko ustavljali v Trstu, ampak so se podajali globlje v Italijo, kjer je ponudba boljša in cene zmernejše.

ZA VEČJI KOS SLOVENSKEGA SLADKORJA

Če bi imeli na voljo več sladkorja, bi ga Jugoslavija danes prodajala za dragocene devize na svetovnem trgu. Tudi domača poraba raste iz leta v leto, zato si veliko obetamo od n ove ormoške tovarne sladkorja. Da bi lahko poslovala z uspehom, bi morali letos v Prekmurju posejati s sladkorno peso več kot 5000 hektarov površin. Zdaj niso dosegli niti 4000 hektarov, zato naprežajo vse moči, da bi peso pridelovalo več kmetov v Prekmurju in tudi na bližnji hrvaški strani.

EVROPSKA KUPČIJA STOLETJA

Zahodno-nemški, francoski, nizozemski in belgijski finančni ter industrijski krogi se tačas dogovarjajo s Sovjetsko zvezo o takoimenovani „energetski kupčiji stoletja“. Kupčijo predstavlja 5500 km dolgi plinovod, ki bo v zahodno Evropo pripeljal od 40 do 65 milijard kubičnih metrov plina iz sibirskega polotoka Jamal.

Iz Italije pa poročajo, da se tudi Jugoslavija živo zanima za priključitev na načrtovani plinovod Alžirija-Italija, ki bo z enim krakom segal do Bologne.

Sindikalni dinar iz starega papirja

V jeseniški železarni bodo v vseh poslovnih prostorih namestili še dodatne koše za smeti z napisom SAMO ZA PAPIR, na dvorišče pa bo Dinos postavil dva kontejnerja, v katera bodo zbirali ta papir. Izkupiček, ki si ga od te akcije obetajo v sindikatu, bodo porabili za druge dejavnosti svoje organizacije. Ugotovili so, da so kljub vsem pozivom k varčevanju doslej zavrgli veliko starega papirja.

Vsekakor je akcija Jeseniča-

nov vredna posnemanja, pa naj bo za sindikalne blagajne donosna ali ne. Dovolj je že to, da je splošno družbeno koristno, če pomislimo, da tudi odpadni papir uvažamo že vrsto let. Hkrati pa slovenski papirnice znova na glas tožijo, kako zelo jim primanjkuje starega papirja. Proizvodnjo kartona že ustavljajo zaradi pomanjkanja starega papirja, papirnica v Krškem pa bi sama lahko uporabila ves v Sloveniji zbran in odkupljen star papir.

Kaj moramo vedeti o odgovornosti za varstvo pred požarom

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

37. člen

Odgovornost vodilnih in vodstvenih delavcev

Vsi vodilni in vodstveni delavci so dolžni vsak na svojem delovnem področju seznaniti se s tem pravilnikom, z vsemi veljavnimi predpisi s področja varstva pred požarom in neposredno skrbeti za izvajanje vseh predpisov. Glede na to so dolžni upoštevati:

- navodila in ukrepe komisije za varstvo pred požarom,
- strokovna mnenja požarno varnostnega inšpektorja z namenom zagotovitve primerne stopnje varstva pred požarom na vseh delovnih mestih,
- zlasti so dolžni seznaniti delavce z osnovnim znanjem s področja varstva pred požarom in skrbeti, da se vse delovne operacije opravljajo v skladu s požarnim redom,
- še zlasti so odgovorni, da se delavci, ki delajo z nevarnimi vnetljivimi in eksplozivnimi snovmi seznanijo z njihovimi lastnostmi in nevarnostmi.

38. člen

Glavni direktor DO

Glavni direktor DO je odgovoren zlasti:

- za zakonitost dela pri izvajanju varstva pred požarom,
- za nadzor nad vodilnim kadrom glede izvrševanja nalog s področja varstva pred požarom,
- za ukrepanje zoper vodilne delavce, ki ne upoštevajo požarno varnostnih ukrepov.

39. člen

Direktor TOZD

Direktor TOZD je odgovoren zlasti:

- da vodje obratov in vodje strokovnih sektorjev oziroma enot pri svojem delu izvajajo vse požarno varnostne ukrepe,
- da sodelujejo s komisijo za varstvo pred požarom in z odgovornimi strokovnimi delavci s področja varstva pred požarom,
- da dosledno izvajajo ukrepe navedene v pravilniku o varstvu pred požarom,
- da zoper odgovorne osebe uvede postopek zaradi kršitve delovnih dolžnosti, če ne izvršujejo nalog in ukrepov v zvezi z varstvom pred požarom.

40. člen

Obratovodja, delovodja, vodja izmene in vodja delovne skupine

- morajo pred vsako uporabo odprtega ognja v proizvodnih prostorih, požarnih conah in prostorih v „S“ izvedbi dobiti pismeno dovoljenje od poklicnega gasilca,
- so odgovorni, da delavci ne kadajo in ne uporabljajo odprtega ognja, kjer je to prepovedano, kršitelje pa morajo takoj prijaviti,
- so odgovorni za čistočo delovnih prostorov in delovnih mest,
- so odgovorni, da so v delovnih

prostorih in oddelkih proste vse transportne poti, ki so namenjene osnovnemu transportu in gibanju ljudi v primeru požara, reševanja ljudi in materiala,

- so odgovorni za prost dostop do vseh gasilnih in stranskih izhodov iz proizvodnih oddelkov,
- morajo skrbeti za prost dostop do vseh gasilskih aparatov, hidrantov in drugih sredstev za gašenje požara ter do glavnih električnih stikal in omaric za prvo pomoč,
- zlasti so odgovorni za nadzor pri izvajanju dela na tistih delovnih mestih, kjer uporabljajo lahko vnetljive in eksplozivne snovi in obstoja večja nevarnost za nastanek požara ali eksplozije,
- so dolžni prepovedati delo delavcu na stroju ali na delovnem mestu, če obstoja nevarnost, da bi lahko nadaljevanje takega dela povzročilo nastanek požara ali eksplozije,
- v primeru nastanka požara morajo takoj organizirati akcijo gašenja do prihoda poklicnih gasilcev in o požaru takoj obvestiti poklicnega gasilca na telefon 267,
- odstraniti morajo z dela delavca, ki tudi na ponovno opozorilo ne upošteva požarno varnostnih ukrepov in s tem povzroča nevarnost za nastanek ali razširitev požara,
- udeležiti se morajo predavanj, seminarjev in tečajev, ki so v DO organizirani zaradi seznanjanja in izpolnjevanja delavcev s področja varstva pred požarom,
- takoj morajo obvestiti neposredno nadrejenega in odgovornega o vsakem pojavu pomanjkljivosti, ki bi lahko povzročila nastanek požara ali eksplozije, če ga sami ne morejo odstraniti,
- poznati morajo vsa gasilska sredstva in jih znati uporabljati,
- usposobiti morajo delavce za uspešno gašenje požara z vsemi gasilnimi sredstvi,
- ob zaključku delovnega časa morajo pregledati vsa delovna mesta, delovne prostore v svojem delovnem območju ter poskrbeti, da so stroji in druge delovne naprave izključeni ter da so vsa delovna mesta in prostori čisti,
- so dolžni izvajati tudi druge naloge s področja varstva pred požarom, ki jih določa ta pravilnik, drugi predpisi ter sklepi organov upravljanja in navodila poklicnega gasilca.

41. člen

Naloge gasilskih trojk v obratu

Gasilske trojke so formirane v skladu s shemo protipožarne zaščite. Ustanovljene so po obratih kot manjše operativne enote.

Njihove naloge so: skrbeti za preventivo v obratu, opozarjati predpostavljene na napake, katere lahko povzročijo požar ali pa onemogočajo gašenje požara.

Gasilske trojke morajo biti toliko strokovno usposobljene, da vsako nalogo lahko nemoteno opravljajo oziroma samostojno ukrepajo v

slučaju elementarne nezgode ali požara tako dolgo, da pride na kraj nezgode po činu in položaju višji gasilec od njega, ki prevzame komando nad gašenjem ali reševanjem.

V slučaju požara morajo takoj ukrepati po navodilih, ki so jih dobili že v naprej oziroma po svoji presoji. Takoj morajo pričeti z gašenjem požara, če je to še v njihovi moči. Poskrbeti morajo tudi za varnost delavcev, preprečiti morebitno paniko in ljudi usmerjati po najkrajši poti ven iz obrata, če je to potrebno.

Vodja trojke je dolžan občasno kontrolirati, če so vsa gasilska sredstva in oprema na za to določenih mestih. Na vse napake je dolžan opozoriti poveljnika društva in vodjo obrata.

Gasilske trojke so neposredno odgovorne svojemu vodji, posredno pa vodji obrata in poveljniku društva. Svoje delo opravljajo v času, ko so v službi.

42. člen

Pravice in dolžnosti vseh delavcev zaposlenih v DO

Poleg splošnih požarno varnostnih predpisov in določil tega pravilnika morajo delavci zaposleni v DO Novoteks Novo mesto, upoštevati še zlasti:

- vsak delavec mora delo opravljati tako, da z njim ne povzroča nevarnosti za nastanek požara ali eksplozije,
- pri svojem delu mora upoštevati vse predpisane ukrepe in navodila za zagotovitev varstva pred požarom,
- uporabljati mora delovna sredstva in material tako, da način uporabe ne predstavlja nevarnosti za začetek požara ali eksplozije,
- skrbeti mora za čistočo strojev, drugih delovnih priprav in delovnih mest,
- zahtevati more od neposrednega vodja odpravo napak ali pomanjkljivosti, ki bi lahko povzročile nastanek ali razširitev požara,
- prenehati more z delom na stroju ali na drugih delovnih pripravah, če preti neposredna nevarnost za začetek ali razširitev požara ter o tem takoj obvestiti neposrednega vodjo,
- udeležiti se mora tečajev, seminarjev in predavanj, ki jih DO organizira zaradi izpolnjevanja znanja s področja varstva pred požarom,
- odstraniti mora ugotovljeno neposredno nevarnost za začetek požara in pogasiti požar, če to lahko stori brez nevarnosti zase ali za drugo osebo. Če sam tega ne more storiti, mora takoj obvestiti poklicnega gasilca ali drugo odgovorno osebo,
- opozoriti mora tudi druge osebe, ki se zadržujejo v prostorih DO, na nevarnosti požvra zaradi nepravilnega opravljanja dela, uporabe odprtega ognja in podobno.

43. člen

Če se delavec kljub opozorilu

neposrednega vodje ali druge odgovorne osebe ne ravna v skladu z ukrepi varstva pred požarom in s svojim ravnanjem ogroža varnost ljudi in premoženja, mu mora neposredni vodja prepovedati nadaljnje delo, v hujših primerih neupoštevanja ukrepov varstva pred požarom pa tudi poskrbeti za njegovo odstranitev iz DO.

44. člen

Dežurni gasilec

Dežurno službo požarne varosti v podjetju lahko opravlja samo poklicni gasilec, izprašani gasilec ali pa oseba, ki jo določi služba varstva pri delu (v nadaljnjem besedilu: dežurni gasilec).

Dežurna služba požarne varnosti se izvaja samo na dela proste dneve in v dneh, ki jih določi služba varstva pri delu.

Dežurne gasilce razporeja na dežurno službo varstva pri delu na predlog poveljnika IGD Novoteks.

Dežurni gasilec mora biti opremljen tako kot v primeru požara.

Dežurnemu gasilcu se izplačuje nagrada po splošnem aktu, ki ureja delitev osebnih dohodkov.

O gasilem dežurstvu se vodi posebna knjiga. V knjigo se vpisujejo naloge direktorja, direktorja splošnega sektorja, službe varstva pri delu in poveljnika IGD Novoteks ter zapažanja dežurnega gasilca o vseh nepravilnostih ter pomanjkljivostih in ostalih dogodkih v času dežurstva. V knjigo se mora vpisati datum in čas prihoda ter odhoda dežurnega gasilca.

Dežurni gasilec ima zaradi pregleda pravico vstopiti v vsak prostor podjetja.

V času dežurstva mora dežurni gasilec opraviti naslednja dela:

- ob prihodu na delo mora pregledati vse delovne prostore, posebno pozornost mora posvetiti skladiščem, mizarski, strojni in električni delavnici, garaži ter kotlovnici,
  - ugotoviti in odpraviti mora vse nepravilnosti, ki lahko povzročijo požar,
  - temeljito mora pregledovati posamezne delovne prostore,
  - vpisati vse ugotovljene in odpravljene nepravilnosti v knjigo,
  - v primeru manjšega požara mora dežurni gasilec takoj začeti gasiti ali omejiti požar. V primeru večjega požara mora s pomočjo službe zavarovalnice takoj obvestiti:
- a. vodstvo IGD Novoteks,
  - b. električarja,
  - c. direktorja,
  - d. službe varstva pri delu,
  - e. vodjo enote, v kateri je požar,
  - f. postajo milice,
- opraviti mora tudi druge naloge, ki mu jih da direktor, direktor splošnega sektorja, služba varstva pri delu in vodstvo IGD Novoteks.

Ob vsakem času lahko dežurnega gasilca kontrolira direktor podjetja, direktor splošnega sektorja, služba varstva pri delu in poveljnik IGD Novoteks. IGD NOVOTEKS

Iz naših logov...

Osnovna šola XII. SNOUB Bršljin ali naša šola, kot ji s ponosom pravijo, izdaja glasilo učencev IZ NAŠIH LOGOV.

Glasilo ureja petčlanski uredniški odbor pod mentorstvom tovarišice Katice Hočevar. To glasilo izhaja v ciklostirani tehniki že deset let.

V njem objavljajo učenci svoje literarne poizkuse ter likovne prispevke pod mentorstvom tovariša Ljuba Žagarja.

Prejeli smo lepo urejeno prvo letošnjo številko, v kateri je uvezeno kar 30 strani.

Iz te številke, katero sem z veseljem ne le prelistal, ampak prebral, objavljamo pesnitev DOMOVINA Suzane Čolič, učenke 5. a razreda, in sestavek KNJIGA Blaža Habjana, učenca 7. b razreda. Tu je treba povedati, da je ta sestavek med dvajsetimi

nagrajenimi sestavki od 325 prispelih na natečja, ki ga je razpisala Zveza kulturnih organizacij Slovenije ob lanskoletnem mesecu knjige. Objavljamo tudi linorez DOMAČI PRAZNIK Brigite Junc, učenke 8. c razreda. Tudi ta grafika je bila nagrajena na grafičnem bienalu v Ko stanjevici.

Nagrajeni so bili tudi nekateri drugi prispevki, objavljeni v tej številki, za kar še posebej čestitamo. Učenci, prav posebno pa še uredniški odbor ter mentorji, so se močno potrudili, da so lahko izdali tako obsežno pestro in kvalitetno številko glasila. Ponosni so lahko na svoje delo.

Ponosni smo tudi mi, saj je to vendar kot smo že uvodoma rekli, naša šola in vsak uspeh, ki ga dosežete, nas osrečuje in razveseljuje.

De-Ka

Kako mi samoupravljam

Naša država je svobodna, zato v njej samoupravljamovi in mi imamo make pravice.

Tudi mi v šoli samoupravljamovi. Na začetku šolskega leta izvolimo učence, za katere vem, da nos bodo dobro zastopali. Naše besede so v razredni skupnosti upoštevane. Imamo pa tudi tovarišice, ki nam odgovorijo in nam kažejo napredek. Na razrednih urah se večkrat pogovarjamo o samoupravljanju v našem razredu in na šoli.

Mislím, da so nas učitelji in starši naš samoupravljanje kar dobro pripravili, vendar pa nekateri učenci tega še ne izpolnjujejo nemo.

Mateja Štrbec

7. b

OSNOVNA ŠOLA NOVO MESTO
TOSNA ŠOLA NOVO MESTO
NOVO MESTO

To sem jaz - knjiga ...

Najprej se vam moram predstaviti. Sem knjiga, ime mi je Oslovska leta.

Moj oče je Branko Čopič. Živim v knjižnici osnovne šole XII. SNOUB Novo mesto. Moj varuh je tovariš Štrbec. On me posoja učencem. Včasih so mi ti izleti všeč, malokdaj pa tudi ne.

Zdaj pa začnemo zgodbo. Bilo je tako.

Nekega dne, ko sem ravno dremala, pride mimo deček. Nekaj časa me gleda. Naposled me vzame v roke. Nese me k tovarišu. Tam se pomenita o

meni. Tovariš me seveda pohvali. Vpišejo me na kartonček. Potem me učenec spravi v torbo in me nese domov.

Že v torbi sem si izvila platnico. Jokala sem, vendar to ni nič pomagalo, ker me ni slišal. Ko sem prispela k njemu domov, me je očarala njegova soba. Bila je zelo lepa. Mislila sem si: „Tu bo lepo.“ Ve ndar ni bilo tako. Učenec me vrže med stripe in zavpije mami:

„To knjigo moram prebrati za čtivo!“

Zvečer, ko se spravi v posteljo, me vzame v roke in me grdo pogleda.

Že takrat mi strga ovitek. Jaz reva trpim in si mislim: „Zakaj si me pa vzel, če me nočeš lepo brati?“ Drugi dan mi strga list. Tretjega dne me umaže. In tako je bilo dan za dnem.

Končno nastopi dan vrnitve. Tovarišu ni bilo treba pripovedovati, kaj se je zgodilo z mano. Učenca najprej krega. Potem pa ga je poučil, kako moramo ravnati s knjigami. Povedal mu je, da se iz knjige lahko tudi naučiš, vendar to moraš znati. Mene je tovariš lepo zalepil. Pri tem pa mu je pomagal ravno ta učenec, ki me je raztrgal. Potem me je vrnil na

svoje mesto in vzel še mnogo knjig. Te so mi pozneje pripovedovale, da je z njimi lepše ravnal, nekatere pa je celo zavil. Te novice sem bila zelo vesela. Va rujte in spoštujte knjige tudi vi!

BLAŽ HABJAN, 7. b

(Zveza kulturnih organizacij Slovenije je ob mesecu knjige razpisala natečaj o knjigi. Od 325 spisov osnovnih šol je bilo nagrajenih 20. Blaž je bil nagrajen s knjigo Mali princ.)

Andreja Berus: HLEBEC KRUKA (s srebrno nalepko nagrajena risba na grafičnem bienalu v Kostanjevici).

Domovina

Veš moja domovina, zate smo se borili in po težkem boju, te osvobodili.

Veš moja domovina, vsak zaveden Jugoslovan, tudi najmanjši ciciban bo tebi zvest kot partizan.

Veš moja domovina, ti si mi najdražja mati, tebi se ni treba bati, pripravljeni smo zate življenje dati.

SUZANA ČOLIČ, 5. a

Brigita Junc: „Domači praznik“ (s „srebrno nalepko“ nagrajena risba na grafičnem bienalu v Kostanjevici na Krki).

Blatni klanec

Po našem neuspelem napadu na Žužemberk v marcu 1942, sta se obe četi, ki sta taborili pri Topli rebri, priključili naši četi in odšli v taborišče čete, ki je bila na Ostrem vrhu. Župnik iz vasi Ajdovec je opazil premike čet ter to javil Italijanom. Ti so takoj naslednji dan zarana skušali napasti naše taborišče, toda ker niso vedeli za njegov točen položaj, so tik pred taboriščem krenili levo in prišli do kmeta Kolenca ali Ostrovrharja, kot smo mu po domače rekli. Tam je že bilo nekaj partizanov, predvsem iz naše čete, ki so šli tja po vodo, ki smo jo rabili za zajtrk. Ko so Italijani prišli do kmetije in tam zagledali nekaj partizanov, so vžgali po njih. To da rešili so se vsi. Italijani so v onemoglem besu zažgali Ostrovrharjevo domačijo, družini pa odpeljali v internacijo. Kljub naši hitri intervenciji tega nismo mogli preprečiti.

Po neuspelem italijanskem napadu se je bataljon premaknil v gozd nad Dobernič. Bataljon je takrat imel uradni naziv V. bataljon, mi pa smo ga imenovali I. dolenski bataljon, ker smo bili v njem pretežno Dolenci.

V gozdu pri Dobrnihu se je bataljon reorganiziral. Imel je še vedno 3 točke, ki smo jih enostavno poimenovali po njihovih komandirjih. Če ta, katere komandir je bil Dušan Švara – Dule Mornar je odšla na svoje delovno področje proti Škocjanu. Četa komandirja Franca Pirkoviča – Čo rta, v kateri so bili pretežno fantje iz šentjernejske doline, je odšla proti Gorjancem, le en vod, katerega

vodnik je bil Ivan Picelj – Jan, je ostal na področju Dolenjskih Toplic. Ta vod je kmalu prerasel v četo, katere komandir je bil Martin Kos in se je imenovala Martinova četa. Njeno delovno področje je bila topliška dolina ter del Roga. Četa komandirja Jožeta Prijatelja – Slobodana, kateri sem bil dodeljen, pa je odšla proto Trebeljemu. Njeno področje je bil teritorij med Trebnjem in Trebeljnim. Za taborišče čete je bil predviden Blatni klanec. Bataljon je vodil komandant Ivan More – Žan Rome, komisar pa je bil Dušan Prijevec – Ahac.

Predno so se čete razšle na svoja delovna področja, je celoten bataljon izvedel svečano zaprisebo, da se bomo borili proti okupatorju naše države in njihovim slugom – belogardistom, ki so se pričeli pojavljati, češ da je v nevarnosti vera, proti kateri se bore komunisti. Zaprisedli smo, da se bomo borili za popolno osvoboditev ne glede na žrtve, ki jih bomo utrpeli v borbi golorokega ljudstva proti dobro oboroženi in veliko številnejši okupatorski vojski.

Naša četa, kateri se je pridružil tudi štab bataljona, se je ponoči premaknila na Kozjak pri Selih – Šumberku. Pohod je bil zelo naporen, saj smo bili izčrpani od akcij v prejšnjih dneh, pa tudi jedli smo zelo poredko. Po dveh dneh počitka na Kozjaku je četa krenila proti Blatnemu klancu. Da nas ne bi sovražnik tako hitro opazil, se je vsak vod premikal po svoji poti. Naš vod, katerega vodnik je bil Rihard Ravnik – Riki, je

odšel mimo Ponikev proti Stari gori, kjer bi nas morala čakati zveza, ki nas bi odpeljala v Blatni klanec.

Vod sta kot vodiča vodila partizana Tomaž Škufca – Gandi in Šepic Franc – Leon. Prvi naj bi nas pripeljal do Ponikev, drugi pa do Stare gore, od koder je bil doma. Gandi nas je lepo pripeljal pri Ponikvah preko železniške proge Novo mesto – Ljubljana. Med tem je pričelo močno snežiti in v snežnem metežu in megli je Leon zašel. Hodili smo že nekaj ur toda vasi Lukovk, kjer smo nameravali počivati nismo našli. Po dolgem tavanju po gozdu smo se nenadoma znašli zopet na železniški progi. Po kratkem posvetu smo krenili kar po progi. Kmalu smo se znašli pred predorom Sv. Ana. Italijanska straža pred predorom nas je zagledala in pobegnila v predor.

Ko smo se orientirali, smo odšli proti vasi Lukovk, kar naravnost preko gozda. V bližini vasi smo se ustavili in v vas poslali izvidnico, ki se je oglasila pri našem zaščitniku. Ta nam je pri sovaščanih zbral hrano, kajti bili smo zelo lačni, saj že od prejšnjega dneva nismo imeli ničesar v ustih, za nami pa je bil naporen celonočni marš. Bili smo tudi vsi premočeni.

Po kratkem počitku nad vasjo smo odšli proti Stari gori. Tja smo prispeli popoldne do skrajnosti izmučeni. Toda na dogovorjenem mestu zveze, ki bi nas odpeljala v Blatni klanec, ni bilo. V neki mali kočici smo se posušili, kuhar pa je skuhal obilno kosilo, ki je bilo obenem tudi večerja. Da bi dobili zvezo, so ohšle v razne strani izvidnice. Toda zaman, tovariša, ki bi moral priti na zvezo, ni bilo. Ker do večera zveze nismo dobili, poti v Blatni klanec pa nismo poznali, je vodnik Riki odredil, da prenočimo v Stari gori.

Zjutraj je tovariš le prišel na zvezo in nas odpeljal v Blatni klanec. Tu nas je že čakalo nekaj tovarišev iz Mirenske doline in Sv. Križa, sedanja Gabrovka. Vsi so bili dobro oboroženi, postavljene pa so imeli tudi šotore. Naš vod je bil s šotorskimi krili slabo opremljen, povesod pa je ležal tudi sneg, ki je zapadel prejšnji dan. Zato smo nasekali smrekove veje, jih položili na sneg in kljub mrazu trdno zaspali. Se veda je bilo taborišče dobro zastraženo, za kar so poskrbeli tovariši, ki so bili že prej v Blatnem klancu. Naslednji dan so v Blatni klanec prispeli še ostali borci čete s komandirjem Slobodanom.

Vreme se je kmalu zboljšalo in sneg je v kratkem izginil.

Ostalo pa je blato, po katerem je kraj tudi dobil svoje ime. Z lepšim vremenom smo postali tudi vse bolj aktivni. Vsak večer smo po vaseh okrog Trebeljneg, Mokronoga in Mirne imeli sestanke, na katerih smo ljudem pojasnjevali cilje naše borbe. Zbirali smo orožje in strelivo in druge potrebščine za našo vojsko. Nagovarjali smo mlade fante, da se nam v borbi proti okupatorju in domačim zatiralcem, pridružijo. Na še propagandne akcije niso bile zaman. Četa je hitro naraščala, toda bila je še vedno slabo oborožena. Imela je 50 – 60 borcev in je bila razdeljena na 3 vode.

Prvi vod, ki ga je vodil vodnik Kavboj, je zasedel položaj nad taboriščem, ki je bilo v dolini. Bil je v celoti oborožen s puškami, medtem ko nekateri borci tretjega voda, zlasti novinci, niso imeli orožja. Imeli smo tudi nekaj ročnih bomb.

Razen propagandnih akcij med prebivalstvom smo seveda skrbeli tudi za politično izpopolnjevanje in vojaško urjenje, kajti večina borcev čete ni imela nobenega vojaškega znanja, ker še niso bili pri vojaki. Vsak borec je moral poleg ravnanja s puško in bombo znati uporabljati tudi puško-mitraljez. Vsak je znal z zavezanimi očmi razdreti in sestaviti puško v čim krajšem času. Večina borcev pa je to znala opraviti tudi s puško-mitraljezom.

V tem času je prišlo tudi do spremembe v vodstvu čete. Komandir čete je postal krščanski socialist Marin – Črtomir, kasnejši komandant „črne roke“. Aktivnost čete je pod njegovim vodstvom polagoma padala.

Ta krat je bila najbolj priljubljen predmet partizanskih pogovorov ob tabornih ognjih v skritih dolinah in globelih orožje. Tiste čase nas je bilo še malo in tudi oboroženi smo bili slabo.

Tovariš Čičerka je zvedel, da ima neki naš somišljenik doma spravljen težki mitraljez. Komandir čete je takoj odredil izvidnico, ki je pod vodstvom Čičerke odšla ponj. Izvidnica je krenila na pot zvečer. Od veselja, da bomo dobili težki mitraljez, dolgo časa nismo zaspali. Se deli smo okrog tabornega ognja in se pogovarjali o novem mitraljezu. Od časa do časa se je vnel prepir, kdo bo mitraljezec in kdo njegov pomočnik. Dežurni nas je komaj miril.

(Nadaljevanje na 15. str.)

Ismet Mujezinović: Ljudstvo odbaja s partizani

Proti jutru se je izvidnica vrnila. Čičerka je na rami nosil nekaj zavitega v šotorko. Takoj smo bili vsi pokonci. Ko je razvil šotorko, smo razočarani ugotovili, da je prinesel kup železja in vijakov. Zatrjeval je, da je to težki mitraljez znamke „maksim“ in da so tu vsi njegovi deli. Takega mitraljeza še nobeden od nas ni videl. Ogrodje mitraljeza je bilo sicer nekoliko podobno mitraljezu „švarcloze“, ki je bil na vodno hlajenje cevi in smo ga vsaj nekateri že poznali.

Komandir čete me je poklical ter vprašal, če si upam mitraljez sestaviti. Seveda sem se naloge, ki ni bila lahka, lotil. Že ko sem odšel v partizane sem s seboj vzel nekaj najnunejšega orodja, delavnico pa mi je nadomestila razgrnjena šotorka. Po dolgih poizkusih mi je uspelo sestaviti ogrodje mitraljeza ter vstaviti nekaj notranjih delov. Pri delu so mi ostali tovariši pomagali z gledanjem in kopico nasvetov, kako mora mitraljez delovati. Zvečerilo se je, toda na šotorki je bilo še vedno precej delov in vijakov, katerih mesta in delovanje nikakor nismo mogli ugotoviti.

Ko sem zmučen zaspal, sem celo noč sanjal o mitraljezu. Drugo dopoldne se mi je le posrečilo mitraljez sestaviti. Vsak del je bil na svojem mestu. Ko sem hotel mitraljez preizkusiti, mi komandir tega ni dovolil, češ da bi s streljanjem v taborišču ali njegovi bližini lahko izdal položaj taborišča, pa tudi streliva, ki bi ga pri tem porabil je bilo škoda.

Odredil je, da mitraljez preizkusimo kar na Italijanih. Izdelali smo načrt, da ponoči z desetino, kateri je bil dodeljen mitraljez, napademo vlak v bližini Ponikev, ko bo vozil iz Ljubljane proti Novemu mestu italijanske vojake. Hk rati pa ena desetina demonstrativno napade železniško postajo Ponikve.

Ob določenem času sta bili obe desetini v določenih zasedah. Dodeljen sem bil desetini, ki je imela nalogo napasti vlak. Zdelo se nam je, da čakamo že celo večnost, ko je vlak le pripeljal. Dogovorjeno je bilo, da odpre ogenj mitraljez. Ležal sem poleg mitraljeza in trepetal ali bo mitraljez deloval ali ne. Enake občutke so imeli tudi moji sotovariši.

Ko je bil vsak od zasede oddaljen kakšnih 30 m je mitraljezec pritisnil na prožilec. Počil je strel! Zdelo se nam je kot bi ustrelil top. Nato pa nič več. Zavpil sem mitraljezcu naj potisne zaklopko na rafal, ker sem mislil, da je v razburjenosti

obrnil zaklopko na posamezne strele. Toda zopet nič. Iztrgal sem mitraljez tovarišu iz rok ter skušal streljati. Toda zopet brez uspeha. Med tem je vlak odpeljal mimo nas. Ko je bil oddaljen že kakšnih 300 metrov se mi je posrečilo da sem izvabil iz mitraljeza še en strel, nato pa je zopet umolknil. Od jeze in razočaranja sem imel solze v očeh.

Toda akcija kljub temu ni popolnoma propadla. Desetina, ki je imela nalogo navidezno napasti železniško postajo Ponikve, je svojo nalogo dobro opravila. Po stojanka sicer ni bila zavzeta, kar tudi ni bil cilj desetine, vendar so Italijani bili tako preplašeni, da so celo noč streljali na navideznega sovražnika. Ko so zjutraj ogledovali „bojno polje“ in iskali pobite partizane, so ob robu gozda našli le psa, ki je bil ves prestreljen.

Moja pot nazaj v taborišče čete nikakor ni bila lahka. Bal sem se očitkov komandirja, ker mitraljez ni deloval. Ko smo prišli v taborišče, je vodnik poročal o poteku akcije. Komandir je stopil k meni. Potolažil me je, da nisem jaz kriv, da mitraljez ni deloval. Krivdo je prevzel nase, ker mi ni dovolil, da preizkusim mitraljez.

Takoj naslednji dan sem se mitraljeza ponovno lotil. Mitraljez je bil že zelo zastare in njegovi deli močno izrabljeni. Verjetno je „sodeloval“ že v I. svetovni vojni. Vsi moji napori, da ga usposobim so bili zaman.

Ko smo se kasneje premaknili v Suho Krajino, smo „maksima“ vzeli s seboj. Skušal sem ga popraviti v neki kovaški delavnici v Do brem polju. Toda zopet zaman. „Maksim“ je sicer zalajal, kot smo takrat rekli mitralješkemu rafalu, toda njegov lajež je bil sila negotov. Ker je običajno sredi borbe odpoval, se na njega nismo mogli zanesti. V glavnem nam je služil za „parado“. Ponosno smo ga nosili in razkazovali ljudem našo oborožitev. Toda tudi tega smo se kmalu naveličali in ga zakopali.

Šele ko smo organizirali orožarsko delavnico v Podstenicah na Rogu, ki je bila dobro opremljena, smo izdelali nekaj novih izrabljenih delov in mitraljez je brezhibno deloval.

V Blatnem klancu smo taborili že kakšnih 10 – 14 dni, ko je nekega deževnega popoldneva prišla v naše taborišče četa „štajerskega bataljona“, ki je taboril nekje na področju Sela-Šumberk. Četa je štela okrog 40 borcev. Razen težkega mitraljeza znamke „švarcloze“ so imeli še tri puškomitraljeze znamke „zbrojevka“, vsi mitra-

ljezci pa so imeli tudi pištole, ostali borci pa so bili oboroženi s puškami. Tudi ročnih bomb jim ni manjkalo. Za takratno razmere je bila to bajna oborožitev.

Četa je bila namenjena v okolico Novega mesta z nalogo, da ugotovi katera grupa „partizanov“ se zadržuje v okolici Sv. Roka nad Šmihelom in se izdaja za partizane „borce štajerskega bataljona“. Njihovo obnašanje je bilo silno sumljivo. Javno so hodili okrog Šmihela, kjer so se nahajali Italijani. Pa tudi marsikateri terenec ali Novomeščan, ki je odšel v partizane preko tako zvane zveze pri Sv. Roku, je skrivnostno izginil. Ka sneje je postalo jasno, da so se za borce „štajerskega bataljona“ izdajali belogardisti, ki so sodelovali z Italijani.

Četa pod vodstvom španskega borca, zdi se mi, da je imel partizansko ime Simon, je dobila nalogo, da ugotovi kaj je s temi „partizani“. Ker zaradi slabega vremena ni bilo možno, da bi prenočili v našem taborišču, so se proti večeru odločili, da se ustavijo pri našem zaščitniku, mislim, da se je pisal Kafol, v Srednjem Zabukovju. Ta jim je pri vaščanih Zabukovja zbral hrano za večerjo in zajtrk. Ku har je skuhal obilno večerjo. Borci so se stiskali okrog toplih kmečkih peči in sušili premočeno obleko. Dež je še vedno padal, zato se je komandir Simon odločil, da četa prenoči v Srednjem Zabukovju. Zaščitnik Kafol jim je ponudil svoj skedenj, v katerem so prenočili.

Ko so se zvečer vračale izvidnice naše čete iz katere so

poročale, da so opazile večje italijanske premike okrog Trebnjega in Mokronoga. Zato smo ponoči okrepili straže okrog taborišča v Blatnem klancu. Še pred svitanjem pa so odšle na teren, zlasti proti Trebnjem in Mokronogu, ojačane izvidnice.

Ko se je pričelo daniti, je naenkrat močno zaropotalo v smeri proti Trebeljnemu. Ker nismo vedeli, da se je Simonova četa ustavila v Zabukovju, je komandir Črtomir poslal tudi tja ojačano izvidnico, da ugotovi, kaj se tam dogaja. Z ostankom čete, ki je taborila v dolini, pa je nameraval zasedi položaj, kjer je bil 1. vod čete. Zaradi nesporazuma se je ta vod, ki je imel puškomitraljez, umaknil brez vednosti komandirja čete. Ko sta ostala dva voda prispela na predvideni položaj, tam ni bilo prvega voda. Ko smo zasedli položaj, smo ugotovili, da so Italijani napadli Srednje Zabukovje ter začeli s požiganjem vasi. Kljub temu, da se je prvi vod brez povelja umaknil, bi „štajercem“ lahko pomagali s tem, da bi jih napadli v hrbet. Izvidnica, ki je bila poslana proti Zabukovju se je kmalu vrnila, za boj pa pripravljala tudi grupo „štajercem“, ki se jim je uspelo prebiti iz obkoljenega skednja. Med njimi sta bila tudi dva težko ranjena borca. Povedali so nam, da se je večina čete prebila skozi italijanski obroč, toda kljub temu so imeli težke izgube. Rešili so skoraj vse orožje, predvsem puškomitraljeze in težki mitraljez. Od komandirja Črtomira so zahtevali, da Italijane napademo, toda ta je okleval. Izgovarjal se je, da situacija okrog Trebeljnega in Mokronoga ni jasna. Med tem se je vrnila tudi izvidnica iz smeri Trebnjega. Povedala je, da se iz Trebnjega proti Blatnemu klancu pomika močna italijanska kolona, zato je komandir Črtomir odredil umik čete proti Cirkniku.

Kot smo kasneje izvedeli, so bili borci Simonove čete napadeni zaradi izdajstva. Njihov premik preko Stare gore je že prejšnji dan opravoval izdajalec, jih zasledoval in smer premika javil Italijanom. Tudi taborišče naše čete v Blatnem klancu ni ostalo neopaženo, saj smo se tam zadrževali že okrog 14 dni. Na „štajerce“ v Srednjem Zabukovju je italijanska kolona, ki je prodirala iz Trebeljnega proti Blatnem klancu naletela slučajno. Pri skedenju, kjer so počivali utrujeni borci, so naleteli na spečega stražarja, ga zaklali in napadli speče borce v skedenju. Toda kljub presenečenju so se borci

(Nadaljevanje na 16. str.)

Nesreče pri delu v letu 1980

hitro znašli. Odbili so prvi italijanski napad ter se preko čistine prebili v okrog 200 m oddaljen gozd pod vasjo.

Zaradi izdajstva in nebudnosti stražarja je „Štajerska četa“ imela velike izgube, toda rešili so skoraj vse orožje. Vaščani Zabukovja in Trebeljnega so morali odpeljati vse mrtve in ranjene v Mokronog. Po njihovih izjavah je padlo 10 partizanov in 37 Italijanov. Koliko je bilo ranjenih Italijanov niso vedeli povedati. Italijani so svoje izgube vedno prikrivali.

Mrtve partizane so prepeljali v Mokronog, kjer so jih razstavili na trgu. Prebivalce Mokronoga so s silo gonili, da so jih morali ogledati, pri tem pa so se hvalili s svojim junaštvom, ki se je kazalo predvsem z zasramovanjem padlih junakov – borcev za svobodo.

„OGNJENI KRST“ ZA EMŠO

Vsi občani v Sloveniji bomo do dneva popisa dobili svojo „EMŠO“ (enotno matično številko), ki nas bo poslej spremljala vse življenje in skozi vse urade. V statističnem pogledu popisa bo EMŠO prvič igrala povezovalno vlogo znotraj statističnega sistema, na popisnicah pa bo omogočala tudi kontrolo popisa.

Na začetku naj povem, da so v poročilu zajete tudi nesreče na poti na delo in z dela, ker so v neposredni zvezi z delom in se štejejo kot nesreče pri delu. V preteklem letu se je zgodilo 89 nesreč, ki pa so bile le lažjega značaja in so kot sem že večkrat poudaril, posledica neupoštevanja osnovnih normativov varstva pri delu, ali pa odraz skrajno malomarnega odnosa do varstva pri delu.

Na 100 zaposlenih se je

zgodilo 3,55 nesreč, vsaka nesreča pa je zahtevala povprečno 13,2 dneva izostanka z dela. V primerjavi z letom 1979 je število nesreč rahlo padlo. Sedaj smo nekje v republiškem poprečju v tekstilni industriji. Ob vsaki nesreči se pojavijo direktni in indirektni stroški. Direktni so tisti, ki so zabeleženi (nadomestilo osebnega dohodka za čas odsotnosti z dela), indirektni pa so skriti oz. nezabeleženi (nudenje prve

pomoči, zastojev v proizvodnji, stroški, ki se pojavijo ob poškodovanih strojih in tako dalje).

Indirektni stroški so približno 4-krat večji od direktnih. Zaradi 89 nesreč smo izgubili 1179 delovnih dni in če bi izračunali poleg direktnih stroškov še indirektno, bi ugotovili, da izpad dohodka zaradi nesreč pri delu le ni tako majhen.

RATOMIR FILEJ

ŠTEVILO NESREČ IN IZPAD DELOVNIH DNI PO TOZD OZ., PO DFLOVNIH ENOTAH

TOZD OZIROMA DF	ŠTFVILO NESREČ	ŠT. IZGUBLJENIH DELOVNIH DNI
Predilnica Novo mesto	10	229
Priprava	6	53
Tkalnica	11	136
Apretura	9	127
IVS	5	93
DSSS	8	190
Konfekcija I	10	94
Konfekcija II	11	106
Pred. Metlika	19	151
Skupaj	89	1179

Vaša kri, ki rešuje življenja...

HVALA ZA ŽIVLJENJE
TEBI KI SI DAL
KRI IZ ŽIL
DEL SEBE SAMEGA.

Novomeška pokrajinska bolnišnica je lani dobila od 5050 prebivalcev iz občin Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje 1543 litrov krvi, tega predragocenega zdravila

Odkar je leta 1953 prevzel organizacijo prostovoljnega krvodajalstva Rdeči križ Slovenije, število krvodajalcev in zbranih količin te dragocene tekočine neprestano raste. Tako je leta 1977 dalo 103.999 prostovoljnih krvodajalcev 35.227 litrov krvi, leta 1979 pa je bilo krvodajalcev že 108.938.

Ni treba posebej poudarjati človekoljubnosti in nuje te akcije, saj že geslo akcije „Kri rešuje življenja“, samo dovolj pove. Velika je tudi pripravljeno

nost delovnih ljudi, da po svojih močeh rešujejo življenja, saj so se akcijam dosedaj vedno v zadostnem številu odzivali. Seveda pa so potrebe velike in jemanje krvi samo za tekočo porabo ni dovolj. Potrebne so večje rezerve za primer hujših prometnih nesreč in naravnih katastrof. Tekoče potrebe in nujne rezerve pa lahko zagotovimo samo z načrtovano in stalno akcijo, v kateri bodo zagotovljene stalne in že vnaprej znane količine.

V tako stalno akcijo so se nekateri delovni kolektivi na Dolenjskem že dobro vključili, nekateri pa le formalno. Sporazum med Splošno bolnišnico v Novem mestu in občinskimi odbori Rdečega križa Novo mesto je za leto 1980 določal, da bo v občinah Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje zbranih 1300 litrov krvi. Ker so bile potrebe večje, je bil tudi plan presežen, tako da je bilo zbranih 1543 litrov. Kri je lani dalo za pokrajinsko bolnišnico 5050 občanov, od

tega iz novomeške občine 4686.

Med krvodajalci je bilo 4648 zaposlenih delavcev, 35 kmetov, 90 gospodinj, 9 upokojencev in 268 dijakov srednjih šol. Prvič je prišlo lani na odvzem 878 krvodajalcev.

V delovnih organizacijah zavzema plan krvodajalstva 20 odstotkov zaposlenih, iz letnega poročila občinskega odbora RK pa je razvidno, da so ta plan nekatere delovne organizacije krepko presegle, nekatere pa ga niso dosegle niti do polovice. Med večjimi organizacijami, ki v krvodajalstvu izstopajo, je treba omeniti predvsem NOVOTEKS, ki je plan izpolnil z 224 odstotki, in LABOD, kjer so plan izpolnili z 210 odstotki. Med delovnimi organizacijami, ki se ponašajo z visokim številom krvodajalcev, so že vrsto let IMV (lani: 678 krvodajalcev), tovarna zdravil KRKA (624), NOVOLES iz Straže (595) in novomeška tekstilna tovarna NOVOTEKS (469). Med delovnimi skupnost-

mi ali DO, kjer so se posebej zavzeli za krvodajalstvo, naj omenimo tu še Medobčinske inšpekcijske službe, Javna skladišča, Krojač, Knjigotisk, Novomontaža, ISKRA iz Bršljina, ELA, BOR iz Dol. Toplic, Interevropa in Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Novem mestu.

Uresničevanje plana je vsekako odvisno od dobrega delovanja aktivov Rdečega križa v posameznih organizacijah. Da bo delo potekalo še bolj načrtno in uspešno, prosijo delavci v občinskem odboru RK, da bi po delovnih organizacijah napravili podroben načrt za izvajanje krvodajalstva. Za vsako organizacijo naj bi tako vnaprej zanesljivo vedeli, kdaj in s koliko krvodajalci lahko računajo.

Šele tako bodo življenja rešena načrtno in brez kompanjskih akcij, na zalogi pa bo vedno dovolj te, za življenje tako zelo potrebne tekočine.

N. S.

Invalid - naš delovni tovariš

1981 - mednarodno leto invalidov. Kako pomagati njim, ki imajo zaradi okvar, prizadetosti ali invalidnosti težje življenje?

„Invalidnost je pogojena predvsem z odnosom med prizadetim posameznikom in

njegovim okoljem“. To poudarja resolucija Generalne skupščine Združenih narodov iz leta 1976, ko je najvišja mednarodna organizacija proglasila letošnje leto za MEDNARODNO LETO INVALIDOV.

Kaj to z drugimi besedami pomeni? Tudi to, da mi sami s svojim odnosom določamo sočloveku višino njegove invalidnosti. Lahko povzročimo, da postane nepomembna in skoraj neopazna, da sočloveku omogočimo, da dela in živi normalno,

kot drugi člani družbe, ali pa mu po drugi plati njegovo hibo še povečamo s tem, da mu to sožitje onemogočimo.

Skupina strokovnjakov pri OZN je pred kratkim izdala publikacijo Međnarodna klasifikacija okvar, prizadetosti in invalidnosti. Iz publikacije je razvidno, da se smatra kot

— okvara: izguba psiholoških ali anatomske funkcije,

— prizadetost: omejitve ali nesposobnost za opravljanje dejavnosti kot posledice okvare, in kot

— invalidnost: višina nezmožnosti za opravljanje dejavnosti, ki bi bila normalna za določeno osebo glede na spol, starost ter socialne in kulturne dejavnike.

Leto invalidov naj bi tako kot že prej leto otroka, z enotno akcijo po vsem svetu pokazalo na neskladja, ki vladajo v odnosu družbe in posameznikov do invalidnih oseb. Razgrnilo naj bi tudi težave, ki jih imajo nekatere dežele, ki zaradi revščine ne morejo reševati številnih odprtih vprašanj svojih invalidov. Kot na mnogih drugih področjih morajo tudi na tem področju razvite države s finančno in strokovno pomočjo nerazvitim omogočiti, da se bodo posledice invalidnosti tudi v nerazvitih državah zmanjšale tako, da bodo invalidne osebe

postale enakovreden član družbe.

Seveda pa problem odnosa do invalidnih oseb še zdaleč ni samo materialnega značaja, ampak tudi socialnih razmer v neki družbi. Res je, da so vzroki in načini invalidnosti v različnih deželah sveta, odvisno predvsem od razvitenosti življenjske ravni, zelo različni. Enak pa bi moral biti povsod odnos do invalidnih oseb in enake bi morale biti možnosti invalidov, da tako kot ostali člani družbe opravljajo odgovorna in smiselna dela.

Zadnja desetletja se prav v razvitih industrijskih državah pojavlja nova vrsta invalidnosti, ki kaže na to, kako nehumano je zgrajen industrijski sistem, ki ob tekočem traku zahteva od delavca vedno hitrejšo tempo in čedalje večjo produktivnost ob vedno ožjem obsegu del in kretenj. Industrija ob takem tempu izloča polinvalidne, ki so že pri petdesetih letih izrabljeni in ne vzdržijo več take naglice dela, s tem pa tudi ne dosegajo tistih uspehov, ki jih od njih zahtevajo. Zato je mednarodno leto invalidov usmerjeno ne samo v uveljavljanje in uvrščanje invalidov v proizvodnjo in druga, družbeno pomembna opravila, ampak skrbi tudi za to, da bi povečali stopnjo humanosti tudi v teh medsebojnih odnosih. Iz človekovega

delovnega in življenjskega okolja naj bi čimprej in v čimvečji meri odstranili vsa tista škodljiva področja, ki človeško invalidnost, bodisi telesno ali duševno, tudi povzročajo.

Po Zdravstvenem vestniku, glasilu Slovenskega zdravniškega društva

Jerneji v slovo

Bolezen in smrt je prekinila dolgoletno delo naši sodelavki Jerneji Čampa.

1. 8. 1951 se je Jerneja, kot ena prvih diplomantov povojne generacije kranjske tekstilne tehnične šole zaposlila kot tekstilni tehnik - tkalske smeri v naši delovni organizaciji.

S seboj je prinesla znanje, ki ga je z vso vestnostjo vnašala v praktično delo in se ob delu razvila v dobrega tekstilnega strokovnjaka.

Delovno pot je začela na delovnem mestu v oplemenitilnici in kasneje nadaljevala kot vodja tehnične službe.

Vse svoje teoretično in praktično znanje je kot dolgoletni vodja tehnične priprave za vedno vtakala v razvoj naše tovarne.

Njeni najožji in ostali sodelavci smo jo poznali kot neizmerno dosledno in vztrajno delavko, ki je bila nalogam s svojim, njej značilnim načinom in odnosom, vselej kos. S svojimi izkušnjami je bogatila delo vsem mlajšim kolegom, ko jih je uvajala v delo.

Enako kot strokovnjaka, smo jo vsi, ki smo jo poznali, cenili kot človeka, dobrega sodelavca in prijatelja.

Njena vestnost in predanost delu nam ostajata kot zapuščina in obveznost za naš jutri

N. S.

130 vojn od leta 1945 do 1979

Morda ne boste verjeli, pa je žal resnica: med letom 1945 in 1979 se je v vojno vihro po končani drugi svetovni vojni, največji moriji v vseh dosedanjih tisočletjih človeške zgodovine, zapletlo kar 81 držav, zvečine iz nerazvitega sveta. V tem času je bilo na svetu pribl. 130 vojn, ki so med drugim v 12 državah tako hudo uničile okolje, da se to še danes pozna pri pridelovanju hrane v teh deželah.

TRETJI KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV

Prvi kongres samoupravljalcev je bil leta 1957 v Beogradu, drugi leta 1971 v Sarajevu, tretji pa bo junija letos spet v Beogradu. Udeležilo se ga bo 1700 udeležencev (na 4000 delavcev en delegat), od tega 212 iz Slovenije in 42 iz inozemstva. To bodo delegati naših delavcev na začasnem delu v tujini.

Milijon dolarjev gre na minuto za vojske po vsem svetu! Od leta 1945 se je celotni „vojaški proračun sveta“ povečal za trikrat in počre zdaj precej več kot 450 milijard dolarjev na leto. V zadnjih 20 letih so se izdatki za oboroževanje v tretjem svetu povečali za 4-krat. Svetovna trgovina z vojaško opremo dosega že pribl. 20 milijard na leto.

O čem govorimo in svare svet razna poročila strokovnjakov, ki nas opozarjajo pred morebitno usodno svetovno katastrofo? O tem, da prihaja na raznih krajih sveta do podnebnih sprememb, odmiranje ogljikovega dioksida in ogljika v zraku, o nevarnosti zastrupitve s težkimi kovinami, o vplivih transporta in vojaških aktivnosti na naravno okolje itd. Seveda pa ob vsem tem ni ne konca ne kraja številnih razprav in svaril, kako bi lahko denar, ki ga človeštvo razsipa za oboroževanje in vojaške dejavnosti,

mного koristneje uporabili za ohranitev miru na svetu, pa seveda tudi za financiranje razvoja vseh narodov.

— Medtem ko znašajo skupni vojaški izdatki na svetu pribl. 450 milijard dolarjev na leto, dosega uradna pomoč za razvoj „nerazvitih“ komaj 20 milijard na leto.

— V zadnjem desetletju se je dohodek na prebivalca v razvitih državah povečal za 1000 dolarjev, v številnih nerazvitih deželah pa komaj za 10 do 30 dolarjev.

— Proizvodnja hrane na prebivalca se v razvitih državah povečuje za 11 kg na leto, v državah v razvoju pa niti za desetino tega.

— Kam drvi svet spričo takih nesporazmerij in krivic, nespartnega tekmovanja v oborožitvi in trmastega nesodelovanja pri reševanju številnih nerešenih vprašanj, ki skrbe celotno človeštvo? Odgovor ni težak. Najnovejša vojna med Irakom in Iranom meče grozljive sence na ves svet.

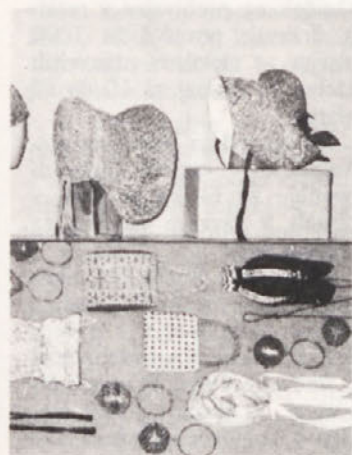
francoske revolucije pa so se razširile po vsej Evropi.

Slog „empire“ je zrasel iz noše francoskih revolucionarjev.

Med francosko revolucijo je bilo oblačilo izraz poetične miselnosti. Revolucionarji „sanskiloti“ so nosili namesto kratkih hlač do kolen, belih nogavic in čevljev dolge hlače „pantolon“ in nizke škornje.

Namesto belih lasulj s kito so imeli naravne lase, ki so jim padali čez oči kot znak revolucionarnosti diktiranim oblikam takratne družbe. Okrog vratu so nosili debelejšo ruto in nezapeto srajco. Njihova obleka je izvirala iz noš kmetov, delavcev in mornarjev. Od mornarjev so prevzeli frigijske čepice, ki je postala simbol revolucije. Nosili so tudi dvorogelnik s kokardo in kot obuvalo enostavno leseno cokljo.

Oblučilo meščanov je bilo manj radikalno. Moški in ženske, ki so simpatizirali z revolucijo, so nosili kokarde, trakove in druge značke v narodnih barvah.

Ohranjena oblačila in modni dodatki iz začetka 19. stoletja.

Tudi rdeče kape, znamenje svodobe, so nosili mnogi meščani in meščanke. Vendar ta način oblačenja ni imel v ečjega vpliva na modo meščanov. Ti so se oblačili bolj po angleški modi. Odstranili so rokoko dodatke, kot so lasulje in puder, hlače dokolenke in čevlje na zaponko.

Pripadniki starega režima so obdržali svojo modo. Po koncu ni revoluciji je zmogovito meščanstvo določalo nadaljnji razvoj mode. Glavna moška obleka je bila frak. Život se je skrajšal in oblačilo je postalo prijetnejše. Telovniki so postali krajši.

Moški so nosili hkrati tudi po več telovnikov. Široke ovratnice so zavezovali visoko pod brado, od sanskilotov pa so prevzeli pantolon hlače. Zgoraj so bile hlače visoko krojene, zato so uvedli naramnice. Zgledu Rimljanov so nosili kratke ostržene in naprej počasane lase. Visok klobuk „cilinder“ je spodrnil dvorogelniki. Gizdalinsko so bili oblačeni sinovi funkcionarjev, ki so s svojim pretiravanjem naredili modo karikatur.

Ženske so tudi opustile lasulje. Frizirale so se po vzoru antičnih žena. Tudi oblačile so se po antični modi, ki se je zdela novi pridobljeni republiki edino primerna.

Značilno za empire so bili visoko nastavljeni pasovi tesno pod prsmi. To so bile preproste, srajcam podobne, ohlapno padajoče obleke in tančice, pod katerimi so nosile Parižanke kožnobarvno triko perilo. Tudi steznikov niso več uporabljale.

Barve oblek so bile bele, rožnate, rumene, svetlo zelene in sinje modre. Opustile so tudi nošnje nogavic. Na golih nogah

so nosile sandale ali brezpetnike, podobne copatom. Obleke so izdelovali iz tenkega mušlina.

Modni dodatki so bili: dolge rokavice, torbice v obliki mošnje, in dežnik, ki jih je ščitil pred soncem in dežjem. V času največjega Napoleonovega vzpona je postala moda že bolj resna in slovesna. Taka noša se je kmalu razširila po vsej revolucionarni Evropi.

Empire 1800 - 1920

V Franciji je zaradi razsipnosti kraljeve vladavine začela država gospodarsko propadati. Davki, ki so jih morali plačevati kmetje in meščani so bili ogromni. Kmalu je prišlo do revolucionarnega izbruha. Z gesli „svoboda, enakost, bratstvo“ so se dvignile ljudske množice. Plemstvo je izgubilo svoje privilegije, kmetje so bili osvobojeni fevdalnih dajatev. Kraljeva vladavina je bila odstranjena in meščanstvo je postalo vladajoči razred v državi.

Moč meščanstva je dala umetnosti in modi te dobe svojo podobo. Umetnost je služila ljudstvu. Za zgled jim je bila antika. S francosko revolucijo začelja evropska zgodovina mode novo poglavje. Novi vladajoči razred pa ni odstranil socialnih razlik in geslo „enakost“ je bila le formalna fraza.

General Napoleon Bonaparte je kot novi cesar v interesu buržuazije podjarmil več evropskih narodov. Po neuspelem pohodu na Rusijo je njegova vladavina doživela padec. Ideje

Tudi glasila združenega dela so zrcalo samoupravne zrelosti

**Pred tretjim kongresom jugoslovanskih samoupravljalcev — Boj vse-
mu, kar odtuja je samo-
upravljanje delavcem**

Milka Špiljak je predsednik odbora za pripravo tretjega kongresa samoupravljalcev. Za časopis „Radničke novine“ je

Jožetovo srce se je ustavilo...

Petek, 6. 3. 1981

14.15. Zadnji delavci dopoldanske izmene so zapuščali delovna mesta, popoldanski pa opravljali svoje vsakdanje delo. Ta vsakdanji ritem so naenkrat prekinili kriki Jožetovih sodelavcev, kriki obupa in strahu. V tem trenutku je bil Jože svoj zadnji boj, boj za življenje. Kljub pomoči svojih sodelavcev se je njegovo srce ustavilo, neizprosna bolečina je prevzela srca njegovih sodelavcev. Boleča vest je kmalu prekinila mirno življenje njegove družine, še posebej pa otrok, ki so ga imeli tako radi.

Jože Kralj je začel svojo delovno pot leta 1957 pri Komunalni upravi Novo mesto. V delovni organizaciji Novoteks se je zaposlil 1. 8. 1968 leta in sicer v obratu oplemenitilnica. Delo je opravljal v pralnici, nato pa je bil kot vesten in dober delavec postavljen na delovno mesto barvanje. S svojim vedenjem je vzbujal občudovanje pri sodelavcih, ki so ga cenili in ga imeli radi. Če je bilo treba, je bil za šalo, če je bilo potrebno resno delo, se ga je lotil z vso zavestjo. Tudi ta dan je verjel, da bo z njegovo roko pobarvano blago teklo naprej po drugih fazah njegovega obrata. Nepričakovana smrt pa je v trenutku prekinila njegova pričakovanja in upe.

Teško je sprejeti kruto resnico, da te ne bomo več videli na Thiesu in Jetu — tvojem delovnem mestu. Tvoje prazno mesto nas bo spominjalo na sliko človeka, ki ga je krasila poštenost.

Hvala ti, Jože!

nedavno tega dal obširen intervju o 3. kongresu, mi pa povzemamo le nekaj tistih misli, ki se nanašajo na pripravo kongresa, na vzroke, zakaj je kongres sklican prav v sedanjem času in na vprašanja, ki ponekod zavirajo neposredno odločanje delavcev o delu in rezultatih svojega dela.

Priprave so prišle do polnega izraza zelo pozno, vendar Mika Špiljak meni, da to ni izraz ohlapnosti ali dvomov v naloge kongresa, ampak drugih problemov, ki so se ob koncu lanskega leta nakopili:

„Omahovanje ni pomenilo odpor, pač pa pasivnost dela družbenih struktur, ki so se ukvarjale z drugimi stvarmi. Le v takšnem smislu bi lahko govorili o omahovanju.“

Sicer pa tudi Mika Špiljak pripisuje pripravam na kongres zelo velik pomen:

„Kongresi so priložnost za delavski razred in vse družbeno delo, da med pripravami nanje temeljito razpravlja o vsem, kar smo dosegli v razvoju samoupravljanja, da se o tem tudi spregovori na kongresu in

Naši prihranki: zdaj že 400 milijard dinarjev

Zanimivo je poročilo Narodne banke Jugoslavije, po katerem so se skupni prihranki Jugoslovanov konec letošnjega januarja spet povzpeli čez 400 milijard dinarjev. Lani v enakem času smo imeli na hranilnih knjižicah 298,901 milijarde dinarjev, letos pa 408,203 milijarde dinarjev. Za 36,5 odst. povečane vloge pa moramo gledati predvsem v luči lanske devalvacije dinarja. Takrat se je devizni del prihrankov naših občanov čez noč povečal za 30 odstotkov. Dejansko so se lani prihranki naših občanov povečali le za 12,3 odstotka. Močan skok je dosežen v deviznem varčevanju: z lanskim

januarskih 148.076 milijarde dinarjev na letošnjih 238,788 milijarde dinarjev oz. ar za 61 odst.

Če predstavimo devizno varčevanje v dolarjih, potem imamo v državi privarčevanih že 8,2 milijarde dolarjev (po tečaju 29 dinarjev za en dolar). Če primerjamo lani privarčevani denar z višjimi prihranki prejšnjih let, moramo seveda upoštevati lanske večje življenjske stroške, gibanja maloprodajnih cen in realno padanje osebnih dohodkov. Zaradi teh razlogov narašča v državi tudi težnja k večjemu deviznemu varčevanju.

Rezultati občinskega sindikalnega tekmovanja v veleslalomu

Rezultati občinskega sindikalnega tekmovanja v veleslalomu

V nedeljo, 1. 2. 1981, je bilo v Črmošnjicah sindikalno tekmovanje v veleslalomu, katerega se je udeležila tudi ekipa DO Novoteks. Ekipni zmagovalec pri ženskah je bila tovarna zdravil „Krka“, ki je zbrala skupno 209 točk, sledijo Zdravstveni center 163 točk, Novoles 153 točk, Novoteks 149 točk, IMV 134 točk, SGP Pionir 123 točk in Ljubljanska banka TDB 97 točk. Z malo več športne sreče bi naše članice lahko dosegle tretje mesto.

V starostni skupini do 30. let so se naše tekmovalke uvrstile na naslednja mesta: 9. Legan

Vanja, 15. Hrvatina Majda in 18. Kump Mira od skupno 30 udeleženk.

V starostni kategoriji nad 30 let je 11. mesto dosegla Seliškar Metka in 18. mesto Jedlovčnik Branka kljub večji napaki med vrticami. Nastopilo je 35 tekmovalk.

V moški konkurenci je zmagala ekipa SGP Pionir 508 točk, sledijo tovarna zdravil Krka 494, Novoles 493, Iskra 440, IMV 431, Novoteks 400 točk itd. Nastopilo je 18 ekip.

V kategoriji do 25 let je Ban Zdenko zasedel 12. mesto in Bele Janez 28. mesto od 52 nastopajočih.

podpre, na drugi strani pa, da razpravlja o vseh zatikanjih samoupravljanja ter da z avtoriteto kongresa in vsega družbenega dela zahteva hitrejše reševanje problemov...“

Pogosto slišimo, da je velika ovira samoupravnim odnosom tehnokracija. Mika Špiljak se s tem strinja, vendar meni, da je krivda tehnokracije le delna:

„Pod tehnokratskimi strukturami običajno razumemo vodilni kader v delovnih organizacijah, strokovno-tehnični kader. Ta kader pa se kot po pravilu povezuje s političnimi strukturami, z izvršnimi organi družbenopolitičnih organizacij, z državnimi in političnimi strukturami. In ko se politične ter tehnostrukture povežejo, imajo v rokah velik del gospodarske politike... In ko enkrat vse prevzamejo nase, potem takšna politika zahteva dodatne državne intervencije, ne glede na to, za katero področje dejavnosti gre.“

Vsaka intervencija od zgoraj je udarec samoupravljanju, zadržuje pa jih politična birokracija, kadar skupaj s tehnokracijo vodi napačno gospodarsko politiko in sprejema preveč ambiciozne ali napačne plane, ki jih mora potem s administrativnimi posegi popravljati. Vse to odtuja samoupravljanje delavcem, zlasti tam, kjer so samoupravni organi, sindikat in zveza komunistov izključeni iz odločanja, delavci pa se bojijo dati izjave in spregovoriti o problemih v svojih glasilih. Zato so tudi glasila združenega dela in njihovi uredniki zrcalo samoupravne zrelosti delovne organizacije.

N. S.

V skupini do 35 let je 15. mesto zasedel Ilovar Boris, 24. mesto Mikec Jože, 56. mesto Tomaž Možina in 60. mesto Kralj Jože. Legan Miha je odstopil. Nastopila sta 102 tekmovalca.

V kategoriji do 45 let je 7. mesto zasedel Koprivnik Bruno in 10. mesto Resnik Riko. Bilo je 32 nastopajočih.

V kategoriji nad 45 let nismo imeli predstavnika in s tem je bila moška ekipa nekoliko slabše uvrščena.

Sodeč po rezultatih lahko ugotovimo, da so moške in ženske ekipe uspešno zastopale našo DO. Napredek je viden zlasti pri ženskah, zato lahko upamo, da bodo drugo leto boljše uvrščene.

MIHA LEGAN

Obvestilo o letovanju

V NAŠIH POČITNIŠKIH KAPACITETAH NA MORJU IN NA VELIKI PLANINI

Tudi letos bomo lahko letovali v Sabunikah pri Ninu, Selcah pri Crikvenici, Piranu, v štirih prikolicah, ki jih bomo postavili: dve v autocamp Zelena Laguna v Poreču, ostali dve pa na otok Rab, v autocampu „III PADOVA“ ter v planinski koči na Veliki Planini.

1. SABUNIKE

V Sabunikah je na voljo 32 ležišč in to v štirih enotah po 5 ležišč in štirih enotah po 3 ležišča. Vsaka enota ima svojo kuhinjo in spalni prostor z ležišči. V vsaki enoti so tudi sanitarije. S seboj moramo prinesiti posteljno perilo, kuhinjske krpe in pa čistila. Vsa potrebna živila lahko nakupimo v naselju ali pa v Ninu, ki je od Sabunik oddaljen le 3 km.

2. SELCE

V domu, ki leži 200 m od morja s peščeno plažo, je na razpolago 36 ležišč v sedmih posameznih enotah in dveh, ki se lahko po potrebi združita v

eno. Vsaka enota ima dva prostora z ležišči, čajno kuhinjo in sanitarije. S seboj moramo prinesiti le posteljno perilo, kuhinjske krpe in čistila. Dom ima urejeno parkirišče in za stavbo nekaj prostora, kjer bomo lahko ob večerih posedali. Tu bodo našli svoje mesto tudi otroci za igranje.

3. PIRAN

Za letovanje v Piranu sta na voljo dve garsonjeri, oddaljeni od morja 100 m. V vsaki garsonjeri so štiri ležišča, kuhinja in sanitarije. S seboj moramo prinesiti posteljno perilo, kuhinjske krpe in čistila.

4. PRIKOLICE

Tudi letos bomo zapeljali dve prikolici v autocamp Zelena Laguna v Poreču, dve prikolici pa v autocamp „III PADOVA“ na otok Rab. V vsaki prikolici so štiri ležišča in vsa potrebna oprema. S seboj moramo prinesiti le posteljno, kuhinjske krpe in čistila.

5. KOČA NA VELIKI PLANINI

Planinska koča na Veliki Planini je od zgornje gondolske postaje oddaljena nekaj minut. V treh sobah je na voljo deset ležišč. V kuhinji in sobah je na razpolago vsa potrebna oprema, tudi posteljnina. S seboj moramo prinesiti samo kuhinjske krpe in čistila.

Zaradi lažjega odločanja smo postavili tudi termine, ki jih boste vpisali na prijavo, in sicer:

od 10. 6. do 19. 6. menjava je ob 9,00 uri zjutraj
od 19. 6. do 28. 6.
od 28. 6. do 7. 7.
od 7. 7. do 16. 7.
od 16. 7. do 25. 7.
od 25. 7. do 3. 8.
od 3. 8. do 12. 8.
od 12. 8. do 21. 8.
od 21. 8. do 30. 8.
od 30. 8. do 8. 9.

NAVODILA ZA RAZPOREJANJE DELAVCEV ZA LETOVANJE V POČITNIŠKE ENOTE

1. V času kolektivnega dopusta TOZD KONFEKCIJA I Novo mesto in TOZD KONFEKCIJA II Vinica, se polovico kapacitet odstopi tem temeljnim organizacijam.

2. V strogi sezoni od 28. 6. do 21. 8. se dvakrat zaporedoma upošteva prijavo delavca, če sta v delovni organizaciji zaposlena oba zakonca, če pa je v delovni organizaciji zaposlen en zakonec, se jo upošteva vsako drugo leto. V sezoni imajo prednost prosilci s šoloobveznimi otroki. Prosilci morajo zagotoviti polno zasedenost kapacitet.

Cene za letovanje v počitniških enotah delovne organizacije ostanejo enake kot v lanskem letu, in sicer:

Sabunike, Selce, Piran in Velika Planina, v glavni sezoni:

– delavci DO	30,00 din
– predšolski otroci	15,00 din
– zakonci zaposleni drugje	50,00 din
– ostali gostje	70,00 din

Prikolice:

– delavci DO	20,00 din
– predšolski otroci	10,00 din
– zakonci zaposleni drugje	30,00 din
– ostali gostje	50,00 din

Izven sezone cene so za 5,00 din manjše.

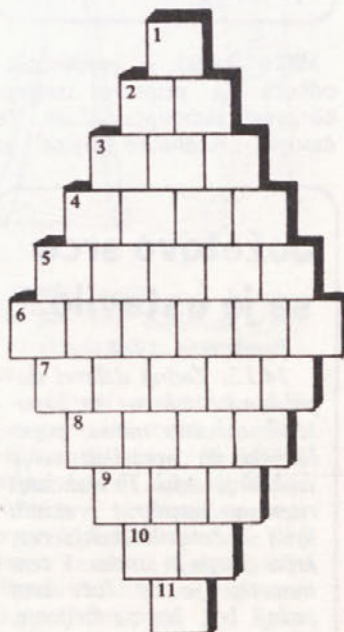
Znesek za plačilo prijavljenih nočnin bomo odtegovali v treh zaporednih mesečnih obrokih in sicer od osebnega dohodka za mesec junij, julij in avgust.

Izpolnjene prijave sprejemajo obratne pisarne in splošni sektor (referent za družbeni

standard) do 10. aprila 1981. Kasnejših prijav ne bomo upoštevali.

DARJA NOVINEC

Vreteno

1. Znak za kem. prvino – dušik
2. Znak za kem. prvino – natrij
3. Del tedna
4. 7034 m visoka planina (Argentina)
5. Denarna enota
6. Priimek pisatelja, ki je pisal o Gorjancih
7. Mučitelj
8. Neuvrščena država (trenutno v sporu z Irakom)
9. Kratica RTV sosedne države
10. Površinska mera
11. Samoglasnik

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2500 izvodov. Glasilo ureja izdajateljski svet v sestavi: Hinko Šintler (predsednik), Danilo Kovačič, Bojan Pureber, Martin Radež, Jana Jovič, Mojca Peroci, Mladen Radojčić, Rudolf Vlašič in Mirko Albijanič. Glavni in odgovorni urednik: Danilo Kovačič. – Uredništvo: NOVOTEKS, Novo mesto, Foersterjeva 10. – Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD Dolenjski list; tisk TOZD Tiskarna Novo mesto.

PRIJAVA

za letovanje v Sabunikah, Selcah, Piranu, prikolicah v autocampu Zelena Laguna v Poreču in autocampu III PADOVA na otoku Rabu ter v planinski koči na Veliki Planini.

Ime in priimek _____

TOZD - sektor _____

Letni dopust želim koristiti v času od _____ do _____ to je _____ nočnin, v _____.

Poleg mene bodo letovali še naslednji družinski člani:

Ime in Priimek leto rojstva sorodstvo zaposlen v

Prosimo vas, da točno napišete kolikokrat ste že letovali v naših počitniških kapacitetah in kolikokrat ste že letovali v glavni sezoni in izven sezone:

Datum: _____ (podpis prijavitelja)

Prijave oddajte najkasneje do 10. aprila 1981 v obratni pisarni ali v kadrovsko-splošnem sektorju pri referentu za družbeni standard.

Datum sprejema _____ KADROVSKO-SPLOŠNI SEKTOR

OPOMBA: Vsi podatki v prijavi morajo biti točni in popolni, sicer prijave ne bomo upoštevali.